

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Шевчик Андрій

**ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА МІЖНАРОДНИХ
КОМПАНІЙ**

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування

Кваліфікаційна робота за ступенем освіти «магістр»

Студент групи ОМО - 22
Шевчик А.

Науковий керівник
к.е.н., доцент
Мужевич Н. В.

Кваліфікаційну роботу допущено до захисту:
« ____ » _____ 2024 р.

Зав. кафедри обліку і оподаткування
д. е. н., професор
Задорожний З. В. _____

ТЕРНОПІЛЬ – 2024

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ.....	6
1.1. Економічна сутність, складові та принципи формування облікової політики як чинника організації системи бухгалтерського обліку.....	6
1.2. Нормативно-правове регулювання та порядок формування облікової політики міжнародних компаній.....	14
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗА ОКРЕМИМИ ОБ'ЄКТАМИ ОБЛІКУ.....	24
2.1. Характеристика положень облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА».....	24
2.2. Формування облікової політики компанії в частині операцій з давальницькою сировиною	30
2.3. Шляхи удосконалення основних положень облікової політики згідно Міжнародних стандартів фінансової звітності.....	35
Висновки до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ КОМПАНІЇ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	47
3.1. Загальна оцінка фінансового стану ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА».....	47
3.2. Аналіз фінансової звітності ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»...	59
Висновки до розділу 3.....	70
Висновки	71
Список використаних джерел.....	74
Додатки	79

ВСТУП

. Актуальність роботи. Облікова політика у сучасному бізнес-середовищі відіграє ключову роль у формуванні фінансової звітності компанії та в управлінні її матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами. Вона є сукупністю принципів, методів та процедур, що встановлюються компанією для організації бухгалтерського обліку. Вибір конкретних методів та підходів у формуванні облікової політики визначається як внутрішніми потребами компанії, так і зовнішніми чинниками, такими як законодавство, міжнародні стандарти, вимоги фінансових установ та інвесторів.

Ефективна облікова політика дозволяє компанії забезпечити якісне та достовірне відображення фінансової діяльності у звітності, що є важливим для прийняття управлінських рішень та забезпечення довіри з боку зацікавлених сторін: інвесторів, кредиторів, державних органів та ін.

Важливість правильного формування облікової політики полягає в тому, що вона визначає методи оцінки необоротних та оборотних активів, зобов'язань, відображення фінансових операцій, розподіл прибутку та багато іншого. Необхідною умовою є не тільки відповідність облікової політики законодавству та міжнародним стандартам, а й її збалансованість та врахування конкретних умов та потреб компанії.

Дослідження формування та затвердження облікової політики, особливості внесення змін в облікову політику в умовах трансформації обліку та звітності згідно вимог МСФЗ, здійснює ряд вчених-економістів, серед яких Барановська Т. В., Давидов Г. М., Дерій В. А., Жук В. М., Задорожний З.В., Крупка Я. Д., Кулик В. А., Савченко В. М., Сук П., Пальчук О. В., та ін. Праці вчених-економістів поглиблюють та деталізують сутність облікової політики, досліджують еволюцію удосконалення формування облікової політики, аспекти нормативно-правового регулювання та ін. Однак існує ряд дискусійних аспектів формування облікової політики згідно вимог МСФЗ, які потребують розгляду та дослідження, що й зумовило вибір теми кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання дослідження кваліфікаційної роботи полягають у дослідженні процесу формування облікової політики згідно МСФЗ та внесенні змін до неї, розробленні рекомендацій щодо змісту облікової політики.

Для досягнення мети в кваліфікаційній роботі поставлені і вирішені наступні завдання:

- дослідити економічну сутність, складові та принципи формування облікової політики відповідно до МСФЗ;
- проаналізувати нормативно-правове та методично-інструктивне забезпечення порядку формування облікової політики міжнародних компаній;
- розкрити методику формування облікової політики щодо активів компанії;
- розкрити методику формування облікової політики щодо джерел фінансування;
- ґрунтовно дослідити окремі міжнародні та національні стандарти щодо особливостей внесення змін до облікової політики;
- здійснити оцінку фінансового стану досліджуваної компанії та надати відповідні висновки;
- здійснити аналіз основних показників фінансової звітності досліджуваної компанії та зробити відповідні висновки.

Об'єктом дослідження є процес формування облікової політики компанії в умовах трансформації обліку та звітності відповідно до МСФЗ в ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» (м. Тернопіль).

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні аспекти та рекомендації з формування та затвердження облікової політики відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності.

У кваліфікаційній роботі застосовувались загальнонаукові методи, зокрема: діалектичний, історичний та системний – щодо вивчення теоретичних основ сутності та змісту облікової політики, її складових; спостереження – для вивчення еволюції розвитку та удосконалення

формування облікової політики; моделювання та формалізації – для вдосконалення структури Наказу про облікову політику в частині активів, пасивів, доходів, витрат та фінансових результатів; методи узагальнення, порівняння та аналізу при здійсненні оцінки фінансового стану досліджуваної компанії та аналізу фінансової звітності.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи стали теоретичні розробки вчених, законодавчо-нормативна, методична та інструктивна база, праці вітчизняних і зарубіжних учених за темою дослідження, а також фактичні матеріали діяльності ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» (м. Тернопіль).

Наукова новизна одержаних результатів кваліфікаційної роботи полягає в наданні пропозицій щодо удосконалення формування облікової політики міжнародних компаній в частині інформації щодо давальницької сировини. Зокрема запропоновано організаційну, методичну та технічну складові, які складаються з певних деталізованих елементів щодо особливостей обліку давальницької сировини.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання наведених у кваліфікаційній роботі пропозицій щодо особливостей формування облікової політики в частині активів, пасивів, доходів, витрат та фінансових результатів в ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА».

Інформація про апробацію результатів роботи та публікації. За результатами дослідження формування облікової політики компаній опубліковано дві одноосібні наукові праці загальним обсягом 0,25 д. а.

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 54 найменувань, робота містить 13 рисунків та 10 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ

1.1. Економічна сутність, складові та принципи формування облікової політики як чинника організації системи бухгалтерського обліку

Сучасні міжнародні компанії потребують гнучких систем оцінки та аналізу діяльності своїх структурних підрозділів та підприємств в цілому. Фінансово-економічні показники, які використовуються для аналізу мають певні недоліки і не утворюють цілісну систему інформації для ефективного управління. Сприяти досягненню поставлених цілей на відповідних рівнях управління підприємством можливо за консолідації облікової та аналітичної інформації. Для досягнення високого рівня розвитку необхідне вдосконалення механізму формування консолідованої системи управління. Одним з ключових інструментів цього механізму є облікова політика підприємства.

Реформи, які постійно відбуваються в системі бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, сприяють тому, що міжнародні компанії мають більше самостійності у виборі методів та способів організації та ведення бухгалтерського обліку. Дана самостійність реалізується, перш за все, шляхом формування облікової політики підприємства. У випадку, якщо держава не встановлює конкретний спосіб ведення обліку для певного облікового питання, компанія самостійно розробляє відповідний спосіб, керуючись чинним законодавством.

Вперше офіційно термін «облікова політика» був визначений у 1975 році в Міжнародному стандарті фінансової звітності (МСФЗ) 1 «Політика фінансової звітності». Як зазначають вчені-економісти Задорожний З. В., Семенген Л. Г., Богуцька Л. Т. : «... перші намагання сформувати облікову політику на рівні фірми, як зазначає Е. Хендріксен і М. Ван Бреда, пов'язані зі

спробами встановлення офіційного стандарту бухгалтерського обліку в США, які були розпочаті в 1929 р. У своїй праці «Теорія бухгалтерського обліку» Е. Хендріксен і М. Ван Бреда трактують облікову політику як зменшення відмінностей у способі відображення, оцінювання, методах надання фінансової інформації та звітів фірм, а також обмеження коливань кількості та якості інформації в оприлюднених фінансових звітах» [8, с. 51].

Якщо розглянути міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилках», то згідно нього: «облікова політика – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансових звітів» [9].

В Україні поняття «облікова політика» почало офіційно застосовуватись із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, а також національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО)1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: «облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [1]. Як в Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ), так і в українському законодавстві зазначається, що підприємство до початку звітного періоду обирає певні методи, методики, способи оцінки та форми організації обліку, в межах, встановлених стандартами чи іншими нормативно-правовими документами. Це забезпечує однозначність тлумачення показників фінансової звітності та створює умови для чіткої організації бухгалтерського обліку.

Аналізуючи законодавство, вважаємо за доцільне розглянути трактування поняття «облікова політика» вченими-економістами (рис. 1.1).

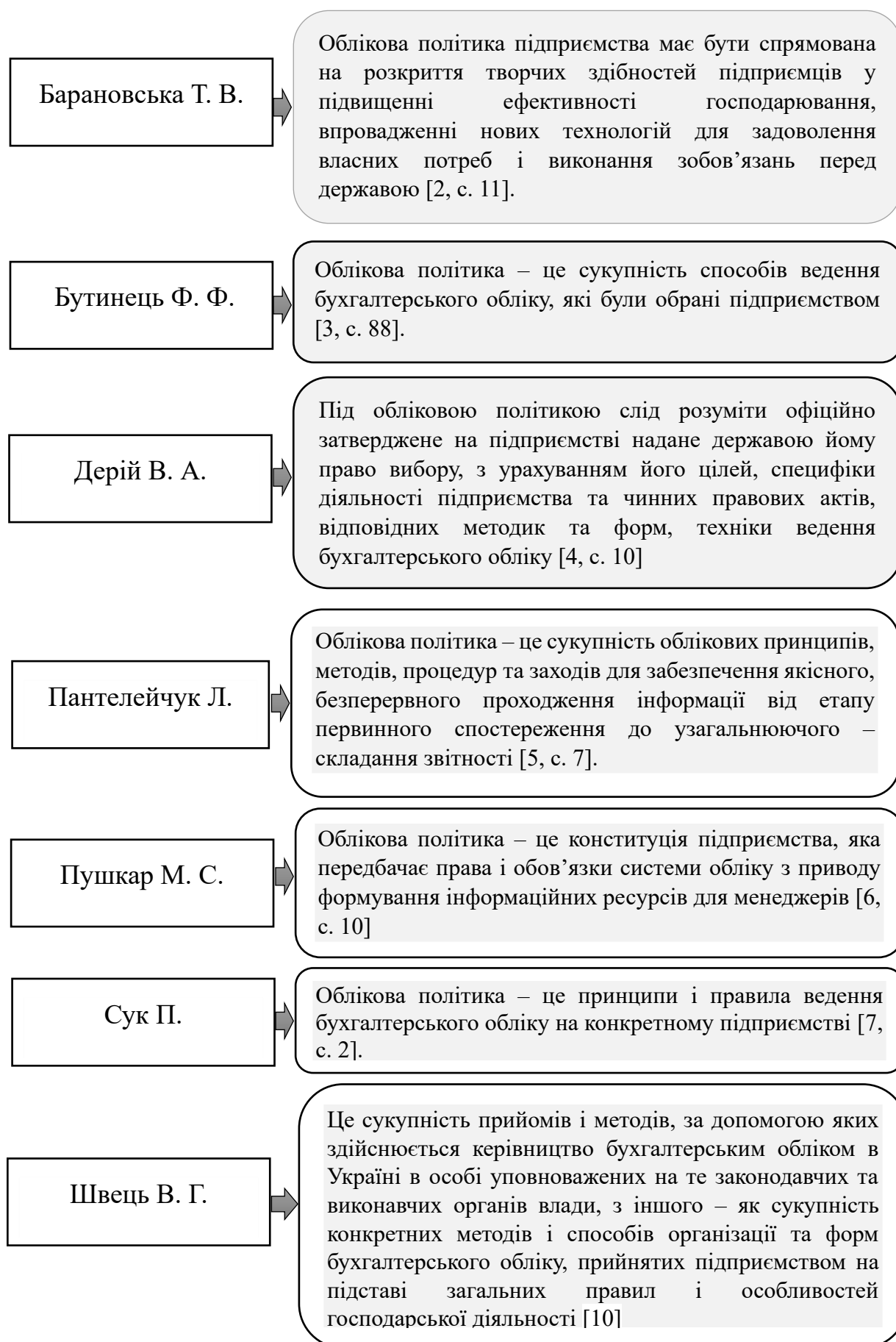

Рис. 1.1. Тракткування поняття «облікова політика» вітчизняними вченими-економістами

З рисунку 1.1 робимо висновок, що вчені-економісти по-різному трактують поняття «облікова політика», проте зазначають, що це сукупність принципів, методів, процедур і форм ведення бухгалтерського обліку для кінцевої мети – складання і подання фінансової звітності. Зазначимо, що при формуванні облікової політики міжнародна компанія зобов'язана чітко дотримуватись чинних нормативно-правових актів та інструктивних документів. Ефективність затвердженої облікової політики залежить від якості облікової інформації, яка буде надана для її формування та функціонування в майбутньому. Це також сприятиме ефективному управлінню міжнародною компанією в розрізі його стратегічного розвитку. Разом з тим, підприємства мають можливість обирати альтернативні варіанти ведення бухгалтерського обліку, які не суперечать законодавству, тому доцільно уточнити трактування поняття «облікова політика». Отже, облікова політика – це сукупність правил, прийомів та обліково-аналітичних процедур, які застосовуються підприємствами для оптимізації та раціоналізації організації та ведення бухгалтерського обліку з метою забезпечення якісною інформацією систему управління підприємством та з метою складання та подання фінансової звітності.

Важливою складовою облікової політики згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є «сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» господарюючим суб'єктом. Тобто, згідно законодавства України облікова політика має три важливі складові: принципи, методи та процедури. Розглянемо їх детально.

Перша складова облікової політики – це принципи. Згідно п. 3 розділу 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» принципи облікової політики – це специфічні правила, які використовуються при вимірюванні, реєстрації та оцінці господарських операцій з метою достовірного відображення їх результатів у фінансовій звітності. Таким чином, принципи є нормативно затвердженими та регулюються на загальнодержавному рівні.

Вони обов'язкові до застосування усіма суб'єктами підприємницької діяльності при формуванні облікової політики. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» містить наступний перелік принципів (рис. 1.2).

Вважаємо за доцільне даний перелік принципів ведення бухгалтерського обліку та формування облікової політики при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності доповнити принципами:

- об'єктивності (фінансова звітність повинна бути складена без впливу певних інтересів, забезпечуючи незалежність та об'єктивність інформації);
- консолідації (міжнародні компанії повинні консолідувати фінансові звіти своїх підрозділів та співвласницьких структур, щоб надати повну та чітку картину їх фінансового стану);
- консерватизму (згідно з цим принципом, при розгляді альтернативних варіантів розкриття, достовірне відображення елементів активів, зобов'язань та прибутку вважається більш відповідним, щоб уникнути переоцінки результатів);
- універсальності (фінансова звітність має бути складена відповідно до загальновизнаних стандартів, таких як МСФЗ, МСБО, щоб забезпечити її прийняття і порівняльну аналізованість).
- раціональності ведення бухгалтерського обліку (передбачає ведення обліку таким чином, щоб він був організований ефективно та враховував економічну доцільність і потреби підприємства. Це означає, що облік повинен бути спрощеним та оптимізованим, мінімізуючи зайві адміністративні витрати. Використання раціональних підходів та методів у бухгалтерському обліку допомагає забезпечити ефективне використання ресурсів, точність фінансової звітності та зменшення ризиків помилок.

Вищезазначені принципи гарантують, що облікова політика повністю відображає усі аспекти зовнішньоекономічної діяльності у фінансовому обліку, достовірно і своєчасно реєструє всі факти зовнішньоекономічної

Принципи бухгалтерського обліку згідно ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]

«повне висвітлення – фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі»[1] ;

«автономність – кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства»[1];

«послідовність – постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності»[1];

«безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі»[1];

«нарахування – доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів»[1];

«превалювання сутності над формою – операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми»[1];

«єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці»[1];

«інших принципах, визначених міжнародними стандартами або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством»[1].

Рис. 1.2. Принципи бухгалтерського обліку згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]

діяльності в обліку та фінансовій звітності, забезпечує співставність та тотожність даних аналітичного і синтетичного обліку, здійснює раціональне ведення обліку враховуючи масштаби міжнародної компанії та особливості господарської діяльності.

Друга складова облікової політики згідно ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – це методи обліку, під якими розуміють способи та прийоми, за допомогою яких здійснюють оцінку активів, капіталу, зобов'язань, ведення синтетичного та аналітичного обліку, порядок визначення собівартості продукції, витрат, доходів та фінансових результатів, тощо.

Методи бухгалтерського обліку для формування облікової політики можна поділити на дві групи:

«Перша група включає методи амортизації основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів, методи оцінки вибуття запасів, методи оцінки активів чи зобов'язань в операціях пов'язаних сторін, методи визначення величини резерву сумнівних боргів, тощо» [11, с.17].

«Друга група методів забезпечує порядок визнання активів і зобов'язань: визначення межі суттєвості, тривалості операційного циклу, строку корисного використання основних засобів і нематеріальних активів, способу розрахунку коефіцієнта сумнівності, суттєвого часу, кваліфікаційних активів, тощо» [11, с.17].

Третя складова облікової політики згідно ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – це процедури обліку, тобто технології обробки даних бухгалтерського обліку та його організація.

Практична діяльність міжнародних компаній свідчить про те, що процедурні питання визначаються специфікою підприємства та особливостями господарської діяльності, тому регламентуються на рівні підприємства.

Давидов Г. М., Савченко В. М., Пальчук О. В. та ін. виділяють такі процедурні питання (рис. 1.3).

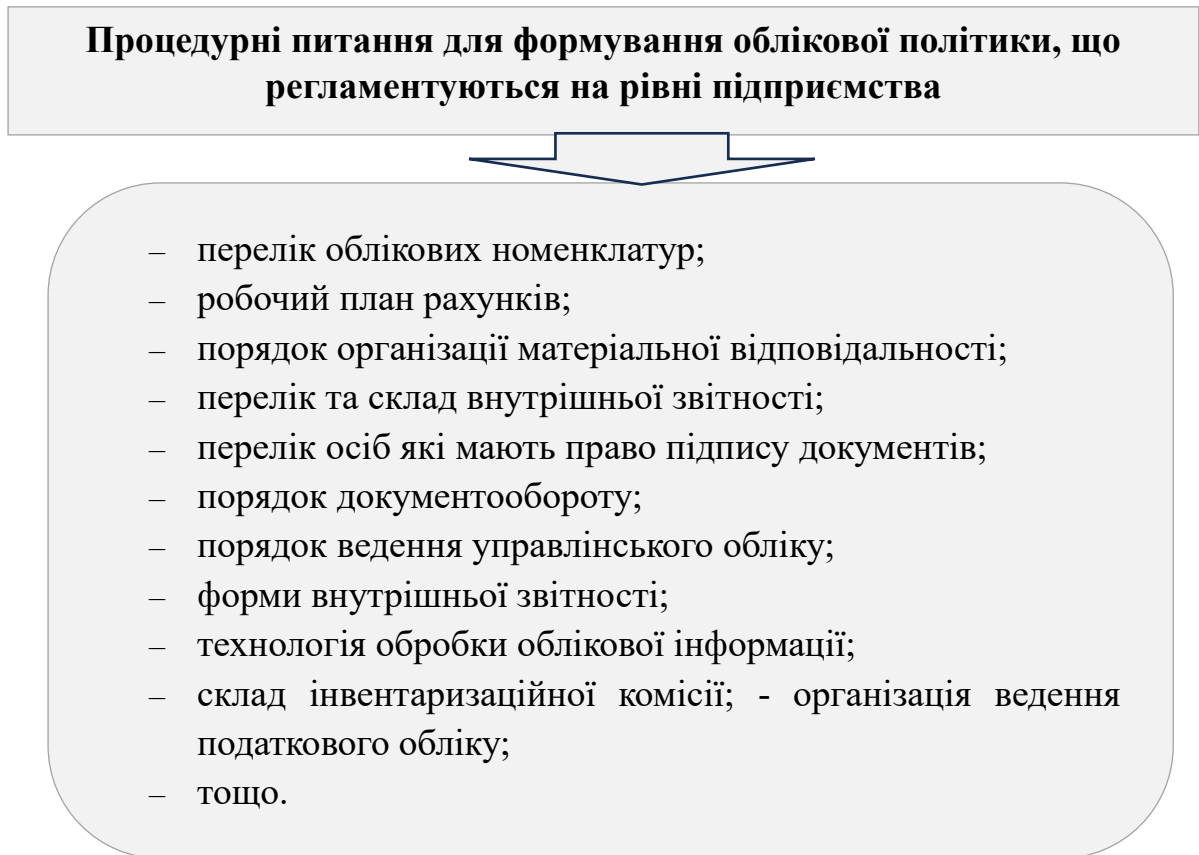

Рис. 1.3. Процедурні питання для формування облікової політики, що регламентуються на рівні підприємства [11, с. 22]

Окрім того, процедурні питання визначені державним рівнем (уніфіковані форми первинних документів, структура та склад статистичної та фінансової звітності, терміни зберігання та утилізації документів тощо).

Отже, ефективно сформована облікова політика забезпечує збереження майна, раціональну організацію бухгалтерського обліку та управління компанією, надає достовірну та своєчасну інформацію про фінансовий стан та результати діяльності, що є важливим для власників, інвесторів, керівництва та суспільства загалом. Таким чином, головна мета облікової політики полягає у забезпеченні достовірною інформацією усіх зацікавлених сторін. Ключовим чинником є вивчення міжнародної системи формування облікової політики відповідно до МСФЗ та МСБО з метою адаптації української системи обліку до міжнародних вимог та принципів.

1.2. Нормативно-правове регулювання та порядок формування облікової політики міжнародних компаній

Достовірність та точність інформації відображених у фінансовій звітності в значній мірі залежать від правильного вибору та послідовності застосування облікової політики. Інструментом державного регулювання в Україні є бухгалтерський облік. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) затверджує Міністерство фінансів України. Саме НП(С)БО визначають методологічні та методичні основи бухгалтерського обліку, таким чином маючи вплив на формування облікової політики підприємств.

Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) і формування облікової політики є важливими складовими, які потребують розгляду та дослідження. Особливо актуально це для підприємств та компаній, які згідно з законодавством, мають або добровільно обрали складати фінансові звіти відповідно до МСФЗ. Зрозуміло, що такі компанії виходять за межі законодавчо-нормативного регулювання України, проте залишаються її резидентами.

Виходячи з вищесказаного, формування облікової політики міжнародних компаній відбувається на таких рівнях нормативно-правового забезпечення (рис. 1.4).

Міжнародний рівень облікової політики базується на принципах, методах і правилах ведення бухгалтерського обліку, визначеними міжнародними стандартами фінансової звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності включають Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (Комітет із тлумачень міжнародної фінансової звітності (КТМФЗ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

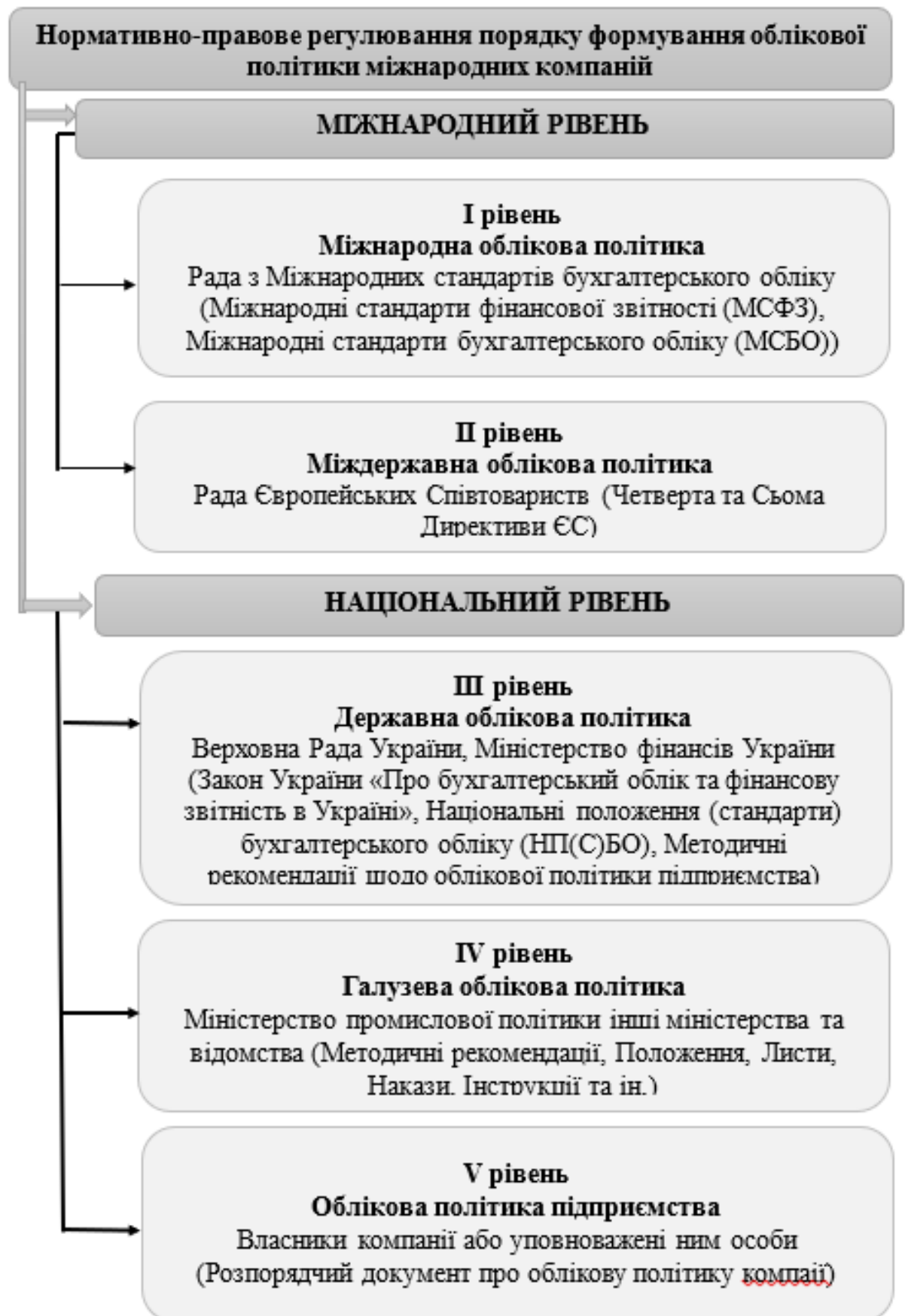

Рис. 1.4. Нормативно-правове регулювання порядку формування облікової політики міжнародних компаній

Міждержавна облікова політика базується на особливостях облікової політики підприємств-членів міждержавних об'єднань. Так, окремі Директиви Європейського Союзу стосуються уніфікації вимог, які пов'язані з розкриттям інформації у бухгалтерській звітності.

Державна облікова політика пов'язана з виконанням функції нормативно-правового регулювання організації та методики бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності у межах країни.

Як стверджує Жук В. М. «...мета державної облікової політики зводиться до зменшення відмінностей у способах відображення, оцінки, методів подання фінансової інформації та звітів фірм, а також до скорочення коливань кількості та якості інформації у фінансових звітах, що публікуються» [15].

Галузева облікова політика базується на створенні методичних рекомендацій (вказівок, інструкцій) щодо формування облікової політики підприємств певної галузі на основі загальноприйнятих принципів та правил фінансового обліку в межах країни.

Важливо зазначити, що на перших трьох рівнях нормативно-правового регулювання порядку формування облікової політики міжнародних компаній встановлюються загальні правила бухгалтерського обліку, які мають оптимально поєднувати державну регламентацію з принципами ринкової економіки. На рівні галузі ці правила уточнюються та доповнюються.

Як зазначалось у п.1.1 згідно Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» облікова політика визначається, як «сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності» [1], разом з тим керівництву компанії надається прерогатива самостійно визначати облікову політику.

У НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» наводяться обставини, за яких облікова політика може змінюватися, а також визначено порядок відображення впливу змін облікової політики.

У Міжнародних стандартах фінансової звітності (далі – МСФЗ) та Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (далі – МСБО) поняття «облікова політика» є ключовим, що обумовлено ідеєю стандартизації обліку і звітності. Так, в п. 20-22 МСБО 1 «Подання фінансових звітів» розкрито сутність облікової політики – це «певні принципи, основи, домовленості, правила та практика, прийняті підприємством для складання та подання фінансових звітів» [12].

Слід відмітити, що здійснений аналіз трактування поняття «облікова політика» вченими-економістами є ширшим у порівнянні з Міжнародними стандартами фінансової звітності і Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Кужельний М. В. та Лінник В. Г. вказують на фактори, які визначають особливості діяльності підприємства і впливають на формування облікової політики. Це, зокрема, форма власності та організаційно-правова структура підприємства; галузеві особливості, які визначають вид діяльності та зумовлюють технологічно-організаційні умови роботи; обсяг діяльності, кількість працівників, номенклатура продукції та ін.; наявність податкових пільг та умови їх одержання; умови постачання та збуту продукції; матеріальна база та рівень забезпечення кваліфікованими обліковими працівниками; система та умови зацікавленості, відповідальності тощо [13, с.318].

Барановська Т. В. трактує «облікову політику» як комплекс методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, що обираються підприємством з числа законодавчо визначених або розробляються самостійно, виходячи з особливостей його діяльності з метою забезпечення захисту прав та інтересів власників [14, с.189].

Пушкар М. С. визначає окремі елементи облікової політики: теорія (визначення теоретичних основ бухгалтерського обліку), методологія

(встановлює принципи та правила отримання, обробки, фіксації, передачі інформації, оцінки, ведення рахунків тощо), технологія (використання таких елементів, як план рахунків, форми бухгалтерського обліку, алгоритм проходження документів та їх обробки, організація внутрішнього контролю, порядок складання реєстрів обліку та форм звітності, проведення інвентаризації майна та зобов'язань), організація бухгалтерського обліку (визначення структури бухгалтерії, розробку інструкцій, внутрішніх стандартів, способів ведення обліку тощо).

Ловінська Л. Б. та Стефанюк І. Б. вважають, що для запровадження облікової політики в практику було б доцільним розробити окремий нормативний документ НП(С)БО «Облікова політика». Вчені зазначають, «Розуміння облікової політики як інструменту державного регулювання передбачає, що її суб'єктом є держава в особі законодавчої та виконавчої влади, а об'єктом – національна система бухгалтерського обліку і звітності. При цьому сама облікова політика має дві складові: державну політику щодо розвитку національної системи бухгалтерського обліку та визначення обов'язкових для суб'єктів господарювання елементів їх власної облікової політики. Облікова політика як інструмент державного регулювання спрямована на систему бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання. З одного боку, вона забезпечує її розвиток, з іншого – створює умови для розроблення суб'єктом господарювання власної облікової політики» [14, с.66].

Зазначимо, що якщо підприємство прийняло рішення про застосування МСФЗ, то такі зміни слід розпочинати із підготовки наказу (положення) про нову облікову політику. Облікову політику слід розробити таким чином, щоб фінансова звітність компанії відповідала усім вимогам МСФЗ.

Згідно законодавства відповідальним за організацію бухгалтерського обліку є власник компанії, відповідно й за формування облікової політики. Проте, на практиці можливі ситуації, коли власник не має достатнього

розуміння у питаннях бухгалтерського обліку, тому делегує свої повноваження компетентній особі. Таким чином, формування облікової політики може здійснюватися:

- у співпраці головного бухгалтера та керівника підприємства (головний бухгалтер спільно з керівництвом підприємства може розробляти та встановлювати стратегії бухгалтерського обліку, враховуючи потреби та цілі компанії);
- у співпраці головного бухгалтера із залученням фахових спеціалістів (головний бухгалтер може залучати до процесу формування облікової політики інших спеціалістів з бухгалтерського відділу або з інших відділів компанії, які мають необхідний досвід та знання);
- аудиторською службою компанії або внутрішнім аудитором (внутрішній аудитор або аудиторська служба можуть бути використані для перевірки і аналізу ефективності та відповідності облікової політики вимогам законодавства та стандартам);
- залученням спеціалізованих професійних фірм (компанія може звернутися до спеціалізованих фірм або консультантів з бухгалтерського, аудиторського або консалтингового напрямку для розробки та впровадження облікової політики).

Формування облікової політики міжнародної компанії включає кілька етапів, які допомагають забезпечити відповідність облікової практики стандартам, потребам бізнесу та вимогам законодавства. Пропонуємо процес розробки облікової політики здійснювати в декілька наступних етапів (рис. 1.5).

Даний процес розробки та формування облікової політики дозволяє міжнародним компаніям створити систему бухгалтерського обліку, яка відповідає вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), а також потребам та особливостям їх бізнесу.

Рис. 1.5. Етапи розробки та формування облікової політики міжнародної компанії [розроблено автором]

З рис. 1.5. бачимо, що сформована облікова політика затверджується керівництвом компанії, тобто формується відповідний документ, який має назву «Наказ про облікову політику компанії».

Враховуючи той факт, що МСФЗ не регламентують стандартну структуру документа про облікову політику, пропонується дотримуватися структури, визначеної НП(С)БО (рис. 1.6).

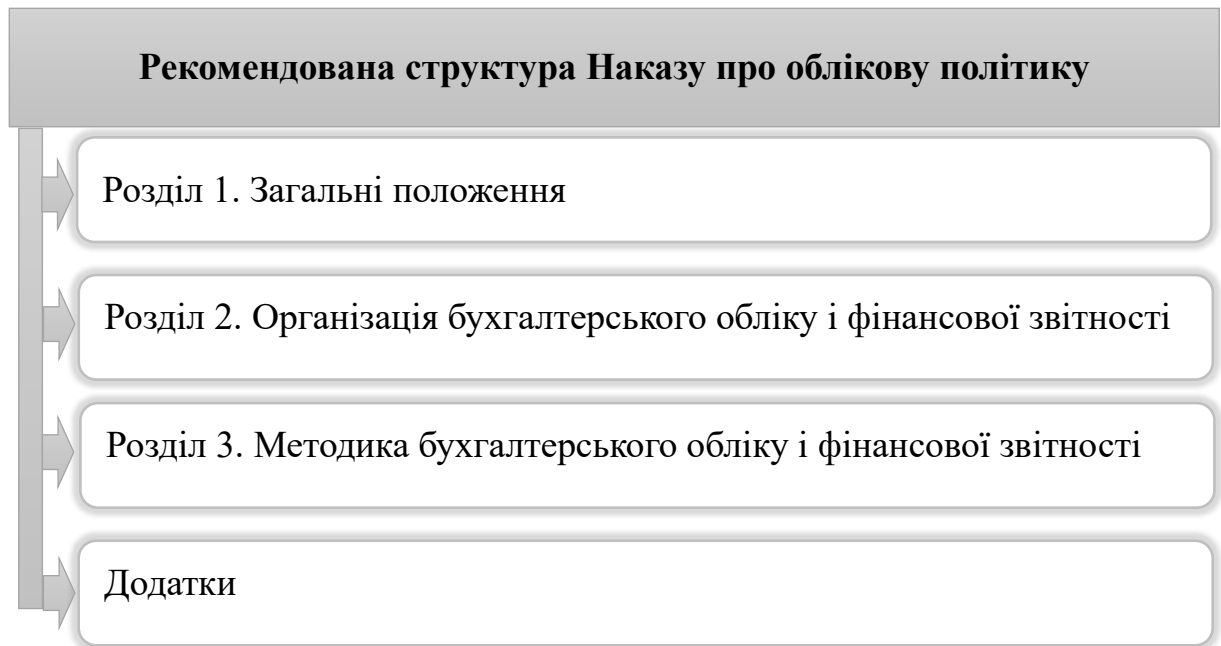

Рис. 1.6. Рекомендована структура Наказу про облікову політику

За результатами дослідження нормативно-правового регулювання та формування облікової політики встановлено, що Наказ про облікову політику підприємства, яке прийняло рішення про застосування МСФЗ доцільно формувати враховуючи: організаційно-правову структуру та галузь (різні сфери бізнесу можуть вимагати різних підходів до облікової політики); особливості господарських операцій (розгляд операцій, що є притаманними саме для даного підприємства та врахування їхнього впливу на облікову політику); потреби користувачів фінансової інформації (визначення того, які види інформації є ключовими для різних зацікавлених сторін (інвесторів, кредиторів, урядових органів тощо); стратегічні цілі та ризики (врахування стратегічних цілей підприємства та оцінка можливих фінансових ризиків); методи оцінки активів та зобов'язань (визначення підходів до оцінки активів та

зобов'язань, таких як методи амортизації, оцінка за ринковою вартістю тощо). Дотримання нормативно-правового законодавства та врахування вищезазначених факторів допоможе підприємствам сформувати облікову політику, яка відповідає їхнім конкретним потребам і контексту діяльності.

Висновки до розділу 1

1. Встановлено, що облікова політика міжнародної компанії є важливою економічною категорією та одним з чинників впливу при визначенні фінансового результату. Вперше офіційно термін «облікова політика» був визначений у 1975 році в Міжнародному стандарті фінансової звітності (МСФЗ) 1 «Політика фінансової звітності». В Україні поняття «облікова політика» почало офіційно застосовуватись із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, а також національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО)1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

2. Досліджено, що поняття «облікова політика» трактується вченими-економістами більш деталізовано у порівнянні з Міжнародними стандартами фінансової звітності і Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. На основі проведеного аналізу нормативно-правових документів та праць науковців запропоновано під терміном «облікова політика» розуміти сукупність правил, прийомів та обліково-аналітичних процедур, які застосовуються підприємствами для оптимізації та раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку з метою забезпечення якісною інформацією систему управління підприємством та з метою складання та подання фінансової звітності. Вважаємо, що дане визначення охоплює усі аспекти основної мети формування облікової політики.

3. Запропоновано, з метою відповідності облікової практики вимогам законодавства, відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності та

потребам бізнесу процес розробки облікової політики здійснювати в декілька етапів: I етап «Організаційний» – формується комісія та визначаються обов'язки посадових осіб щодо розробки облікової політики; II етап «Аналіз середовища» – здійснюється аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, встановлюються конкурентні переваги, ризики та можливості; III етап «Визначення цілей» – встановлюються цілі і завдання облікової політики; IV етап – «Вивчення міжнародних стандартів» – дослідження МСФЗ та МСБО з метою компетентного формування елементів облікової політики; V етап «Розробка процедур» – встановлення правил ведення та організації обліку з метою складання фінансової звітності; VI етап «Затвердження та впровадження» – сформована облікова політика підлягає затвердженню керівництвом компанії та впровадженню в роботу. Цей етап може включати навчання персоналу, підготовку необхідних документів та процедур; VII етап «Оцінка та вдосконалення» – після впровадження облікової політики компанія проводить її оцінку щодо ефективності та відповідності поставленим цілям. При необхідності здійснюються коригування та вдосконалення політики.

4. Досліджено, що Наказ про облікову політику підприємства, яке прийняло рішення про застосування МСФЗ доцільно формувати враховуючи: організаційно-правову структуру та галузь (різні сфери бізнесу можуть вимагати різних підходів до облікової політики); особливості господарських операцій (розгляд операцій, що є притаманними саме для даного підприємства та врахування їхнього впливу на облікову політику); потреби користувачів фінансової інформації (визначення того, які види інформації є ключовими для різних зацікавлених сторін (інвесторів, кредиторів, урядових органів тощо)); стратегічні цілі та ризики (врахування стратегічних цілей підприємства та оцінка можливих фінансових ризиків); методи оцінки активів та зобов'язань (визначення підходів до оцінки активів та зобов'язань, таких як методи амортизації, оцінка за ринковою вартістю та ін.).

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗА ОКРЕМИМИ ОБ'ЄКТАМИ ОБЛІКУ

2.1. Характеристика положень облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»

У сучасному бізнес-середовищі для ухвалення стратегічних рішень керівництво компанії повинно мати достовірну та об'єктивну інформацію про свою фінансову ситуацію, яка певним чином залежить і від якісно сформованої облікової політики.

Облікова політика ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» розроблена згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [1], Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також інших нормативних актів, внутрішніх розпоряджень та документів компанії.

Зазначимо, що суб'єктів господарювання, які використовують міжнародні стандарти, для формування облікової політики та ведення бухгалтерського обліку, мають великий спектр можливостей, пов'язаний з деталізацією інформації, однак із більш суворими вимогами до її відображення. Отже, застосування фахово складеної та економічно обґрунтованої облікової політики дозволить керівництву ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» оптимально та ефективно здійснювати контроль та використання фінансових, трудових та матеріальних ресурсів.

Аналіз складових елементів облікової політики підприємства може виявити, наскільки обґрунтованим є підхід до її формування та наскільки ефективно вона може бути використана під час ведення обліку. Розглянемо Наказ про облікову політику ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» більш детально, аналізуючи повноту відображення складових облікової політики з урахуванням основних об'єктів обліку.

Зазначимо, що одними з важливих розділів Наказу про облікову політику, що розкривають інформацію про активи міжнародної компанії є розділи, які стосуються облікових аспектів основних засобів, запасів, валютних операцій, дебіторської заборгованості. Розглянемо основні аспекти, які доцільно зазначити при формуванні облікової політики даних об'єктів обліку більш детально та проаналізуємо структуру облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА».

У ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» при складанні фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), важливе місце відводиться положенню облікової політики, що стосується основних засобів. Одним з ключових джерел для відображення складових облікової політики з основних засобів є МСФЗ 16 «Основні засоби» [28].

Облікова політика компанії щодо основних засобів включає наступні елементи:

- Порядок визначення вартості придбаних та власноруч створених основних засобів. Даний елемент пояснює процедуру визначення початкової вартості основних засобів, які були куплені або створені власноруч.
- Вартість незавершеного будівництва. Даний елемент пояснює, як визначається вартість незавершених будівельних проектів у фінансовій звітності.
- Групи основних засобів та їх терміни корисного використання. Даний елемент вказує, як різні категорії основних засобів класифікуються та яким чином визначаються їхні терміни корисного використання.
- Порядок обліку витрат на ремонт, реконструкцію та модернізацію. Даний елемент описує, як витрати на обслуговування та покращення основних засобів відображаються у фінансовій звітності.
- Метод нарахування амортизації основних засобів. Описується методика розподілу вартості основних засобів на тривалість їхнього корисного використання.

- Порядок вибуття об'єктів основних засобів. Тут зазначається процедура вибуття основних засобів з обліку, включаючи їхнє списання та вибуття з активів компанії.

Зазначимо, що ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» при використанні МСБО 16 «Основні засоби» вирішила застосовувати модель переоцінки основних засобів, яка передбачає переоцінку основних засобів з метою забезпечення того, щоб балансова вартість основних засобів була максимально наближена до їх справедливої вартості на звітну дату. Ми вважаємо, що ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» має встановити порядок та періодичність визначення порогу суттєвості для проведення переоцінок основних засобів. Окрім цього, доцільно вказати інформацію щодо ліквідаційної вартості основних засобів, адже така інформація не висвітлена в положенні.

Положення облікової політики, щодо нематеріальних активів (НМА) включають такі аспекти: 1) модель оцінки НМА (вказано методику оцінки нематеріальних активів, яка застосовується компанією); 2) метод нарахування амортизації (описано спосіб нарахування амортизації на нематеріальні активи протягом їхнього корисного життєвого циклу); 3) критерії визнання власноруч створених НМА згідно МСБО 38 «Нематеріальні активи» (узагальнено вимоги, які повинні бути виконані для визнання власноруч створених нематеріальних активів відповідно до МСФЗ).

Однак, ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» демонструє деякі недоліки у відображенні нематеріальних активів:

- Стисле викладення класів НМА: у положенні облікової політики зазначено окремі види нематеріальних активів, такі як програмні продукти та інші, без деталізації за іншими видами.
- Відсутність визначення строків корисного використання і їх перегляду: не надано відомостей про терміни корисного використання нематеріальних активів та процедуру їхнього перегляду.
- Відсутність розкриття теми обліку гудвілу: немає інформації щодо обліку та оцінки гудвілу, що є важливим аспектом у фінансовій звітності.

Отже, для поліпшення обліку нематеріальних активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» може розглянути детальніше відображення класів НМА, встановлення та огляд строків корисного використання, а також включення обліку гудвілу у свою облікову політику.

В ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» у Наказі про облікову політику щодо запасів розглядається порядок визначення вартості придбаних та вироблених власними силами запасів, методику оцінки запасів при їх відпуску у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті. **Вважаємо, що доцільно також відобразити інформацію щодо витрат, які включаються до собівартості запасів згідно МСБО 2 «Запаси», а також вказати порядок списання запасів, порядок уцінки чи дооцінки запасів.**

Специфікою роботи ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА», є те, що підприємство працює на давальницькій сировині. Згідно з Податковим кодексом України «давальницька сировина – це сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, що є власністю одного суб'єкта господарювання (замовника) і передаються іншому суб'єкту господарювання (виробнику) для виробництва готової продукції з подальшим переданням або поверненням такої продукції або її частини їх власникові або за його дорученням іншій особі» [24].

Дохід від реалізації продукції є одним з ключових показників діяльності ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА», щодо якого зовсім недавно вступив в силу новий МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» [29]. Основний зміст даного МСФЗ полягає в тому, що «всі контракти мають бути проаналізовані як активи і контрактні зобов'язання, що означає визначення виручки тільки у випадках збільшення чистого активу або зменшення чистого зобов'язання за договором» [29]. Тобто передача ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» обіцяних послуг є підставою для визнання доходу у сумі, що відображає компенсацію, яку отримає підприємство. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» зазначає методи, за допомогою яких визначається оцінка ступеня виконання свого зобов'язання по договору, а також говорить про п'ятирівневу модель визнання

доходу, передбачену МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» [29] та підхід до оцінки виручки.

Виходячи з фінансової звітності за 2023р. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за звітний період має суттєві залишки дебіторської заборгованості за продукцію (520 302 тис. грн.), іншої поточної та іншої дебіторської заборгованості (5 006 тис. грн.). Для забезпечення такого виду заборгованостей у товаристві створено резерв під очікувані кредитні збитки. Даний резерв сформувався через зміни МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [30] щодо моделей знецінення, які були викликані положеннями МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» [29]. Модель знецінення спрямована на визнання резерву та покриття збитків, що можуть виникнути в майбутньому. На даний момент у підприємства ще не створено окремого положення облікової політики, що регулювало б процес створення та використання резерву під знецінення торгової та іншої дебіторської заборгованості. Замість цього, інформація з цього питання включена до підпункту положення облікової політики, що стосується «Знецінення фінансових інструментів».

Вважаємо, що ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» необхідно розробити окреме положення щодо регулювання резерву під знецінення дебіторської заборгованості (зазначити розміри резервів, метод створення резерву, порядок розрахунку коефіцієнта сумнівності та списання заборгованостей), щоб забезпечити більш системний та прозорий підхід до цього процесу. Такий крок допоможе уникнути непорозумінь та забезпечить належне відображення цих операцій у фінансовій звітності підприємства.

Відмітимо, що компанія ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» підійшла до формування облікової політики фінансових інструментів, фінансових активів та зобов'язань дуже ґрунтовно. Під час розробки цієї політики були використані Міжнародні стандарти фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».

У цьому контексті компанія детально розкриває інформацію про похідні та непохідні фінансові інструменти, включаючи їх класифікацію, первісне

визнання, оцінку та відображення у фінансовій звітності. Це свідчить про високий рівень прозорості та системності у веденні обліку фінансових операцій.

Проте, щодо забезпечень винагород та виплат співробітникам, в системі облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» ще не створено окремого положення, яке б регулювало створення резерву на довгострокові та короткострокові винагороди працівникам. Такий крок може бути важливим для забезпечення належного управління фінансовими ризиками та забезпечення фінансової стабільності підприємства в майбутньому. В положенні йдеться тільки про те, що компанія не має інших пенсійних програм крім державної програми, згідно якої роботодавець здійснює внески при виплаті заробітної плати та ці витрати відносяться до витрат того періоду, коли була виплачена заробітна плата.

Основні аспекти орендних операцій розкрито зі сторони орендаря та орендодавця з посиланням на МСФЗ 16 та МСФЗ 36 для виявлення збитків від зменшення корисності активів.

В системі облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» є інформація щодо поточного та відстроченого податку на прибуток, податку на додану вартість. Зокрема, зазначено, що чиста сума податку на додану вартість, що відшкодовується податковим органом або сплачується йому, враховується в складі дебіторської або кредиторської заборгованості, відображеної в звіті про фінансовий стан.

Доходи, витрати, активи та зобов'язання визнаються за вирахуванням суми податку на додану вартість (надалі - ПДВ), крім таких випадків:

- ПДВ, що виникає при придбанні активів чи послуг, що не відшкодовується податковим органом; в такому випадку, ПДВ визнається як частина витрат на придбання активу або частина витратної статті, залежно від обставин;
- дебіторська і кредиторська заборгованість відображається з урахуванням суми ПДВ.

Положення щодо доходів і витрат включають інформацію щодо оцінки та визнання доходів і витрат, послуг доставки, змінної компенсації, права на повернення, бонуси та знижки та їх відображення у фінансовій звітності.

Крім того, хоча облікова політика компанії в цілому є якісною та грамотно складеною, вона все ж не є повною. Під час подальшого вдосконалення облікової політики важливо приділити увагу таким аспектам, як особливості операцій з давальницькою сировиною, визнання доходів, створення резерву під знецінення торгової та іншої дебіторської заборгованості, процеси переоцінки та знецінення активів, а також створення резерву на винагороди працівникам. Ці кроки допоможуть забезпечити більш повне та точне відображення фінансових операцій компанії та покращити її фінансовий аналіз.

2.2. Формування облікової політики компанії в частині операцій з давальницькою сировиною

Ефективне формування облікової політики щодо операцій з давальницькою сировиною є важливим елементом успішного функціонування будь-якої компанії, особливо тих, які працюють у сфері виробництва або обробки сировини. Необхідно ретельно враховувати такі аспекти, як забезпечення постачання сировини, контроль якості, вартість придбання, ризики на міжнародних ринках тощо. Компанії також повинні розглядати питання відображення цих операцій у фінансовій звітності з метою забезпечення точності, прозорості і відповідності стандартам обліку. В умовах активно діючого глобального ринку важливо мати чітку облікову політику, яка дозволить компанії ефективно управляти своїми ресурсами та забезпечувати стійкий фінансовий розвиток.

Як зазначалось вище, формування облікової політики компанії на законодавчому рівні регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік

та фінансову звітність в Україні», також міжнародним законодавством, а саме МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки». Разом з тим, в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку відсутнє окреме положення, яке б регламентувало порядок та особливості формування облікової політики, а також дотримання обраної політики та контроль за її здійсненням. Обов'язковою вимогою для компаній є розробка облікової політики та затвердження (на основі розроблених елементів облікової політики) Наказу про облікову політику відповідно до чинного законодавства.

Особливо важливими, на нашу думку, є такі складові елементи облікової політики (об'єкти господарської діяльності компанії), щодо яких відсутня чи недостатньо висвітлена законодавчо-нормативна регламентація, тому міжнародним компаніям доцільно самостійно розробляти способи ведення обліку.

Враховуючи вищезазначену інформацію, облікові аспекти операцій з давальницькою сировиною в ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» доцільно обов'язково врахувати при формуванні облікової політики компанії, оскільки вітчизняним законодавством не визначено чіткої методики їх облікового відображення, є відсутніми типові форми первинних документів щодо оформлення операцій з надходження, руху та вибуття давальницької сировини.

Отже, давальницька сировина виступає таким об'єктом господарської діяльності та облікової політики, щодо якого компанія самостійно розробляє свій варіант організації і ведення бухгалтерського обліку з врахуванням особливостей та специфіки своєї діяльності.

Відповідно до МСБО №8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [9], «суб'єктом облікової політики виступає управлінський персонал, тобто той хто її розробляє та застосовує» [9].

Об'єкт та суб'єкти облікової політики щодо операцій з давальницькою сировиною представлено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Об'єкт та суб'єкти облікової політики щодо операцій з давальницькою сировиною [31]

Забезпечення ефективного управління давальницькою сировиною на всіх етапах операцій з нею є основною метою облікової політики як для замовника, так і виконавця. Під час формування облікової політики особливу увагу слід звертати на ті елементи, які мають бути відображені в Наказі про облікову політику з метою забезпечення оптимального управління давальницькою сировиною під час її обробки та використання.

Погоджуємось із Щирбою М. Т., що «елементи облікової політики це конкретно вибрані або самостійно розроблені підприємством відповідно до умов і характерних особливостей його функціонування способи (прийоми) або процедури організації та ведення обліку щодо конкретного об'єкта облікової політики» [32, с. 145].

Вважаємо, що формуючи облікову політику щодо давальницької сировини варто відмітити наступні групи елементів облікової політики підприємства:

- **Обов'язкові елементи облікової політики:** це аспекти, які обов'язково повинні бути включені до облікової політики відповідно до чинного законодавства та міжнародних стандартів обліку; також це процедури, що використовуються для обліку сировини, які відповідають вимогам документів нормативної системи обліку. Дані процедури можуть бути передбачені вітчизняним законодавством та міжнародними стандартами;
- **Елементи облікової політики, які враховують специфіку діяльності компанії:** це методи, які розробляються самим підприємством з урахуванням

його конкретних потреб та особливостей діяльності, тобто це аспекти обліку, які відображають специфічні характеристики та особливості компанії, такі як особливості виробництва на давальницькій сировині, технологічні особливості виробництва з давальницькою сировиною тощо.

Ці групи елементів облікової політики допоможуть компанії ефективно управляти давальницькою сировиною, забезпечуючи точність, законність та адаптивність обліку відповідно до умов діяльності. Як бачимо, елементи облікової політики в частині операцій з давальницькою сировиною повинні містити ряд специфічних складових для їх ефективного відображення в системі бухгалтерського обліку та прийняття ефективних управлінських рішень.

Як зазначають вчені-економісти Корягін М. В., Чік М. Ю. «...виходячи з суті операцій з переробки давальницької сировини, ввезеної нерезидентом на митну територію України, бухгалтерський облік та порядок оподаткування таких операцій має такі особливості: облік давальницької сировини (матеріалів), що надійшли на підприємство для подальшої переробки ведеться на позабалансовому субрахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» забалансового рахунку 02 «Активи на відповідальному зберіганні». Вартість давальницької сировини (матеріалів) не бере участь при формуванні об'єкта оподаткування (податком на додану вартість і податку на прибуток) під час здійснення операцій з переробки давальницької сировини, а лише вартість послуг суб'єкта господарювання, що здійснює переробку давальницької сировини бере участь в оподаткуванні таких операцій.» [33, с. 5].

Вважаємо, що специфіка ведення бухгалтерського обліку давальницької сировини повинна бути вказана в Наказі про облікову політику в частині обліку запасів, собівартості, доходів, витрат та фінансових результатів, або, як зазначалось вище, як окремий елемент облікової політики.

На рис. 2.2 відобразимо пропоновані елементи облікової політики, які доцільно відображати в Наказі про облікову політику щодо методики та організації обліку давальницької сировини у виконавця.

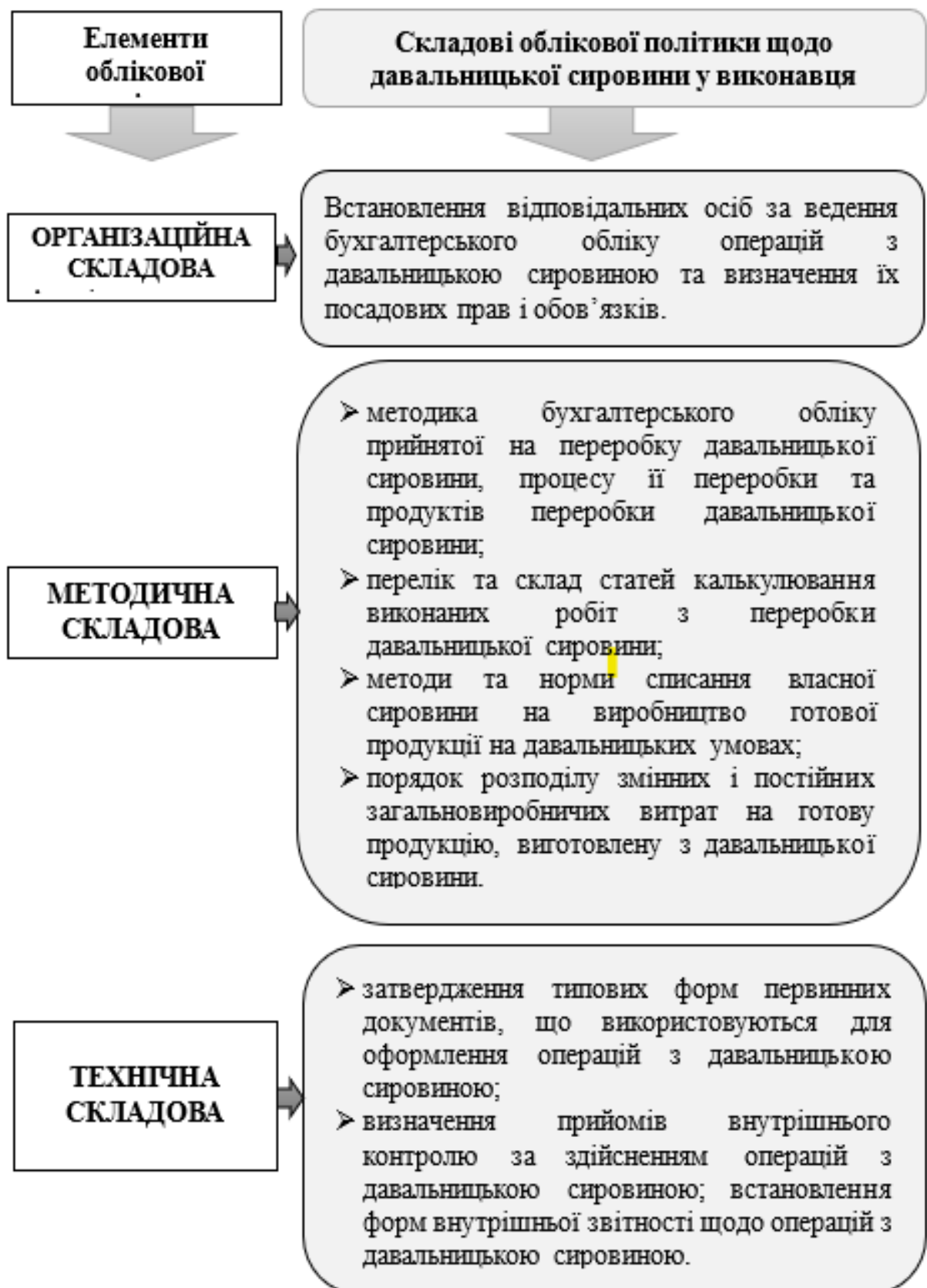

Рис. 2.2. Елементи облікової політики, які доцільно відображати в Наказі про облікову політику щодо методики та організації обліку давальницької сировини у виконавця [31]

Отже, облікова політика компанії щодо об'єкта «давальницька сировина» це сукупність способів та прийомів ведення бухгалтерського обліку, які обираються компанією враховуючи нормативно-правове законодавство та міжнародні стандарти фінансової звітності з урахуванням особливостей його діяльності для досягнення максимальних результатів. У рамках дослідження було визначено, що об'єктами облікової політики в частині операцій з давальницькою сировиною є сировина, що передається від замовника до виконавця, а також роботи, які виконує виконавець для переробки отриманої сировини у готову продукцію. Суб'єктами облікової політики виступає бухгалтерський підрозділ компанії (відповідальний за розробку, впровадження та виконання процедур та правил обліку відповідно до встановленої політики). Основними елементами, які становлять основу для ефективного управління операціями з давальницькою сировиною та забезпечення достовірного обліку даних ресурсів є методи обліку, процедури контролю якості та кількості сировини, оцінку запасів, а також відповідна документація щодо надходження та витрачання давальницької сировини.

2.3. Шляхи удосконалення основних положень облікової політики згідно Міжнародних стандартів фінансової звітності

Згідно з чинним законодавством публічні акціонерні товариства, страхові компанії, банківські установи, а також підприємства, які здійснюють господарську діяльність за видами економічної діяльності, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, зобов'язані складати фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Даний факт зобов'язує керівництво підприємства та головних бухгалтерів відповідально віднестись до формування облікової політики за МСФЗ, оскільки це потребує їх вивчення та адаптацію до специфічних особливостей кожного окремого підприємства.

Професійно та якісно сформована облікова політика за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) має значний вплив на характер розкриття облікової інформації і думку користувачів фінансової звітності. Вважаємо, що Наказ про облікову політику є важливим методичним інструментом, який в певній мірі полегшує підготовку фінансової звітності за МСФЗ, а сама звітність є достовірною та точною.

Як зазначалось у п.1.2, порядок формування облікової політики визначається Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». Даний МСФЗ використовується при виборі та застосуванні облікових політик, змін в облікових оцінках, обліку змін в облікових політиках та виправленні помилок попереднього періоду.

Як зазначає Каменська Т. О. «облікова політика в частині першого застосування МСФЗ повинна розкривати вибір суб'єктом господарювання необов'язкових звільнень й обов'язкових вилучень. В обліковій політиці повинні бути розкриті положення в частині застосування звільнень і застосування МСФЗ вперше стосовно всіх основних розділів облікової політики: обліку основних засобів, нематеріальних активів, гудвілу, інвестиційної нерухомості, фінансових активів і зобов'язань, витрат за позиками, похідних фінансових інструментів, пенсійних планів, виплатах на основі акцій, накопичених курсових різниць, концесійних угод, відкладених податкових активів і зобов'язань, об'єднання бізнесу й т. і.» [16].

Вважаємо, що основними елементами формування облікової політики міжнародних компаній можуть основні засоби, нематеріальні активи, запаси, грошові кошти та фінансові активи, зобов'язання, позики, виплати персоналу та ін. (рис. 2.3). З рисунку 2.3. бачимо, що кожному елементу облікової політики відповідає один або декілька МСФЗ.

**Основні елементи формування облікової політики
міжнародних компаній**

- базові особливості розкриття інформації у фінансовій звітності (МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки, МСБО 10 «Події після дати балансу»);
- основні засоби (МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість»);
- нематеріальні активи (МСБО 38 «Нематеріальні активи»);
- запаси (МСБО 2 «Запаси»);
- втрата вартості активів (МСБО 36 «Зменшення корисності активів»);
- іноземна валюта (МСБО 21 «Вплив зміни валютних курсів»);
- інвестиції та інші фінансові активи (МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття»);
- позики (МСБО 23 «Витрати на позики»);
- виплати персоналу та пенсійне забезпечення (МСБО 19 «Виплати працівникам», МСБО 26 «Облік та звітність за програмами пенсійного забезпечення»);
- оренда (МСБО 17 «Оренда»);
- забезпечення, непередбачені зобов'язання (МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи»);
- доходи і витрати (МСБО 18 «Дохід»);
- консолідовані та окремі фінансові звіти (МСБО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність», МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність», МСБО 24 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»);
- фінансова звітність (МСБО 1 «Подання фінансової звітності», МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», МСБО 34 «Проміжна фінансова звітність»).

Рис. 2.3. Основні елементи формування облікової політики
міжнародних компаній

Елементи облікової політики доцільно відображати у відповідних розділах, тому важливою структурною складовою Наказу про облікову політику міжнародних компаній є розділи, з яких складається облікова політика більшості підприємств, що складають звітність за МСФЗ. В кожному розділі зазначаються особливості методики й організації обліку певного елемента чи кількох елементів (об'єктів обліку).

Розділи облікової політики суб'єкта господарювання відіграють ключову роль у забезпеченні відповідності фінансової звітності вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Вони містять важливі правила та процедури, які регулюють ведення обліку та складання фінансової звітності. Пропонуємо наступну структуру розділів, які, на нашу думку, доцільно включати до облікової політики підприємства, що застосовує МСФЗ:

Розділ I. Відображення необоротних активів: Опис процедур та правил, які визначають, які необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи, інвестиційна нерухомість тощо) включаються до балансу підприємства та як вони оцінюються.

Розділ II. Відображення запасів: Встановлення методів оцінки та обліку запасів, включаючи критерії їх визнання та відображення у фінансовій звітності.

Розділ III. Відображення фінансових інструментів: Опис правил обліку та визнання фінансових інструментів, таких як гроші, дебіторська й кредиторська заборгованість, позики, кредити, інвестиції тощо.

Розділ IV. Відображення орендних операцій: Політика щодо класифікації та оцінки орендних операцій, які можуть бути фінансовими або операційними.

Розділ VI. Відображення виручки та інших доходів: Опис правил розпізнавання та відображення виручки від основної діяльності та інших джерел доходів підприємства.

Розділ VII. Відображення забезпечень: Визначення правил та процедур, пов'язаних з оцінкою забезпечень, наданих або отриманих.

Розділ VIII. Відображення відстрочених податків: Опис правил та методів щодо оцінки відстрочених податків у фінансовій звітності.

Розділ IX. Порядок зміни облікових політик: Процедури та вимоги до зміни облікових політик, включаючи процедури затвердження та внесення змін до облікової політики.

Розкриття додаткової інформації: Вимоги до розкриття додаткової інформації у фінансовій звітності, такі як інформація про пов'язані особи, події після звітної дати, сегментна звітність тощо.

Ці розділи облікової політики допомагають здійснити систематизацію та стандартизацію бухгалтерського обліку, що дозволяє забезпечити надійність та порівняність фінансової звітності підприємства.

Зазначимо, що одними з важливих розділів Наказу про облікову політику, що розкривають інформацію про активи міжнародної компанії є розділи, які стосуються облікових аспектів основних засобів, запасів, валютних операцій, дебіторської заборгованості, доходів, витрат, фінансових результатів. Розглянемо основні аспекти, які доцільно зазначити при формуванні облікової політики даних об'єктів обліку більш детально.

Отже, при формуванні облікової політики щодо основних засобів, доцільно вказати наступну інформацію:

- методи амортизації основних засобів, які застосовуються;
- вартісну межу, що відокремлює основні засоби від малоцінних матеріальних необоротних активів;
- методи амортизації малоцінних матеріальних необоротних активів, які застосовуються
- періодичність, з якою суми дооцінки основних засобів відносять до нерозподіленого прибутку;
- границя суттєвості щодо певних об'єктів основних засобів;
- границя суттєвості, яка застосовується до переоцінених об'єктів основних засобів.

У процесі формування облікової політики щодо основних засобів (при переході на міжнародні стандарти фінансової звітності МСФЗ), доцільно детально враховувати відмінності між МСФЗ та НП(С)БО. Деякі відмінності є незначними і мають вплив виключно на розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансовій звітності. Проте існує ряд принципових відмінностей, що потребують уважного розгляду та адаптації. Зокрема, слід враховувати особливості МСБО 23 «Витрати на позики», МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», МСБО 5 «Непоточні активи утримувані для продажу та припинена діяльність».

Встановлення строку корисної експлуатації для основних засобів є важливим елементом облікової політики підприємства. Цей термін визначає, протягом якого передбачається використання об'єкта основних засобів перед тим, як він стане неефективним або застарілим. Під час встановлення такого терміну підприємство має враховувати кілька ключових факторів:

- Очікуваний термін використання на підприємстві (оцінка того, скільки часу планується використовувати основний засіб у власній діяльності підприємства, враховуючи його продуктивність, потужність та інші технічні характеристики).
- Фізичний і моральний знос (при оцінці строку корисної експлуатації враховуються очікувані рівні фізичного зносу (зношення запчастин та механізмів засобу) та морального зносу (зменшення ефективності тощо)).
- Правові або інші обмеження щодо термінів експлуатації (деякі основні засоби можуть бути обмежені законодавством або умовами угод щодо строку їх використання).

Разом з тим, Податковим кодексом України встановлено мінімальні терміни експлуатації основних засобів. У МСБО 16 «Основні засоби» їх поділ здійснюється за класами, у НП(С)БО 7 «Основні засоби» – за групами, які включають основні засоби та інші необоротні матеріальні активи. Зазначимо, що дана відмінність має вплив на формування облікової політики щодо основних засобів.

Кулик В. А. зазначає: «МСБО 16 «Основні засоби» вимагає застосовувати компонентний підхід до нарахування амортизації основних засобів. Це означає, що кожен частину об'єкта основних засобів, первісна вартість якої є значною щодо загальної первісної вартості цього об'єкта, слід амортизувати окремо. Однак у практиці формування облікової політики такий порядок майже не застосовується, а об'єктами основних засобів визнаються комплекси основних засобів. Це приводить до того, що занесення об'єкта до визначеної класифікаційної групи стає умовним, надходження та вибуття окремих частин об'єкта відображається в обліку як ремонт, а не рух. Це суттєво ускладнює облік зазначених господарських операцій. Подібний підхід не сприяє формуванню необхідної управлінському персоналу підприємства достовірної інформації про ступінь зносу об'єкта основних засобів. Усуненню таких недоліків може сприяти деталізація об'єктів основних засобів на стадії формування облікової політики» [17].

Суттєвість у бухгалтерському обліку досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями та практиками. В загальних приписах бухгалтерського обліку (GAAP), суттєвість розглядається як один із ключових принципів. Цей принцип вказує на те, що інформація в фінансовій звітності має бути представлена таким чином, щоб вона була достовірною для прийняття рішень користувачами.

Слід відмітити, що НП(С)БО не виділяють суттєвість як окремий принцип обліку, але враховують при складанні фінансової звітності. Так, листом Мінфіну «Щодо застосування суттєвості в бухгалтерському обліку» встановлено: «поріг суттєвості для окремих об'єктів активів, зобов'язань і власного капіталу – 5% від підсумку кожного елемента; переоцінки і зменшення корисності об'єктів обліку – 1% чистого прибутку або 10% відхилення залишкової вартості від об'єкта справедливої вартості; визначення подібних активів – різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10%» [18].

Також не визначають вимог до суттєвості окремих об'єктів та операцій і в Податковому кодексі України, а отже, не здійснюють вплив на формування облікової політики підприємства.

Як зазначалось в питанні 2.1, в обліковій політиці ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ УКРАЇНА» розкрито такі елементи: порядок встановлення вартості придбаних та створених власними силами основних засобів, вартості незавершеного будівництва, групи основних засобів та терміни корисного використання кожної групи, порядок обліку витрат на капітальний та поточний ремонт, визначення та порядок обліку прибутків (збитків) від вибуття основних засобів, методи нарахування амортизації та порядок вибуття об'єктів основних засобів.

Разом з тим, ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ УКРАЇНА» доцільно в Наказі про облікову політику зазначити інформацію щодо порядку та регулярності визначення порогу суттєвості для проведення переоцінок основних засобів та визначитись щодо ліквідаційної вартості даних активів. Оскільки підприємство складає звітність за МСФЗ, основні засоби вимагають регулярної переоцінки.

Враховуючи те, що основні засоби в ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ УКРАЇНА» становлять значну частку в активах, підприємству варто вести компонентний облік (висока вірогідність суттєвості собівартостей їх частин). Адже, згідно МСБО 16 «Основні засоби» суттєвість собівартості складових частин основних засобів говорить про обов'язковість її окремої амортизації.

В Наказі про облікову політику ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ УКРАЇНА» інформація щодо нематеріальних активів подана досить стисло, зазначивши тільки програмні продукти та інші нематеріальні активи, порядок їх оцінки, застосовувані методи амортизації, критерії визнання створених власними силами нематеріальних активів згідно МСБО 38 «Нематеріальні активи». Окрім того відсутній порядок визначення термінів корисного використання і порядок їх перегляду по кожній групі нематеріальних активів.

Не менш важливим при формуванні облікової політики є обґрунтування вибору компанією певного методу оцінки запасів при їх надходженні та вибутті. Методи оцінки запасів дозволяють визначити вартість залишків запасів на певний період та собівартість реалізованих товарів.

Порівняльний аналіз НП(С)БО 9 «Запаси» і МСФЗ 2 «Запаси» щодо структури витрат на придбання (первісна вартість) запасів свідчить про незначні відмінності у нормативних документах (табл.2.1). Так, МСФЗ 2 «Запаси» містить інформацію щодо торгівельних знижок, повернення платежів та інші аналогічні статті, які включаються в розрахунок при визначенні витрат на закупівлю. Дана інформація відсутня у НП(С)БО 9.

Таблиця 2.1

Порівняльна таблиця НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси» [23]

НП(С)БО 9 «Запаси»	МСБО 2 «Запаси»
Склад активів, які визначаються стандартами як запаси	
До складу запасів входять: сировина й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва. До цієї групи включають також незавершене виробництво, готову продукцію, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети, молодняк тварин і тварини на відгодівлі, якщо вони оцінюються за цим стандартом.	До складу запасів входять: активи, які призначені для продажу в ході нормальної діяльності; перебувають у процесі виробництва для такого продажу; існують у формі сировини й матеріалів, призначених для використання у виробничому процесі або при наданні послуг.
Оцінка запасів при надходженні	
Собівартість формується з таких витрат: При придбанні у постачальника: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; транспортно-заготівельні витрати; інші витрати. При виготовленні власними силами: витрат, що утворюють виробничу собівартість, визначену за НП(С)БО 16 «Витрати». При внесенні до статутного капіталу: справедливої вартості, погоджена із засновниками підприємства.	Собівартість формується з таких витрат: Витрати на придбання: ціни придбання; мита, та інших податків; витрати на транспортування; вартості робіт з навантаження та розвантаження й інших витрат. Витрати на переробку: витрати, безпосередньо пов'язанні з одиницею виробництва. Інші витрати: інші витрати, якщо вони відбулися при доставці до їх теперішнього місця розпакування та приведення до теперішнього стану.

Продовження табл. 2.1	
При безоплатному отриманні – справедлива вартість. При отриманні у результаті обміну на подібні активи – балансова вартість переданих запасів. При отриманні в результаті обміну на неподібні активи – справедлива вартість отриманих запасів.	
Склад витрат, які не включаються до собівартості запасів	
Понаднормові витрати і нестачі запасів; про центи за користування позиками; витрати на збут; загальногосподарські та інші подібні витрати.	Понаднормові суми відходів матеріалів, оплата праці або інші виробничі витрати; витрати на зберігання, крім тих витрат, які зумовлені виробничим процесом і є необхідними для наступного процесу виробництва; адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх теперішнього місця розташування та приведення у теперішній стан; витрати на продаж.
Оцінка запасів при витрачанні	
Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість, нормативні затрати; ціна продажу.	Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО ідентифікована собівартість, середньозважена собівартість, собівартість останніх за часом надходження запасів (ЛІФО)
Оцінка запасів на дату балансу	
Найменша з двох оцінок: первісна вартість або чиста вартість реалізації	Чиста вартість реалізації
Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності	
Методи оцінки запасів; балансова (облікова) вартість запасів у розрізі окремих класифікаційних груп; балансова (облікова) вартість запасів, відображених за чистою вартістю реалізації. Балансова вартість запасів, переданих у переробку, на комісію, в заставу; Сума збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена оцінка запасів.	Методи оцінки запасів; балансова (облікова) вартість запасів у розрізі окремих класифікаційних груп; балансова (облікова) вартість запасів, відображених за чистою вартістю реалізації. Сума будь-якого сторнування будь-якого часткового списання, яка визначається як дохід певного періоду; обставини або події, що спричинили сторнування списання запасів, переданих як застава для гарантії зобов'язань.

Окрім того, аналіз таблиці 2.1. свідчить про те, МСБО 2 «Запаси» та НП(С)БО 9 «Запаси» є зближеними. На нашу думку, потребують уточнення тільки питання щодо деталізації інформації про запаси, що подається у фінансовій звітності.

Погоджуємось з Новодворською В. В., яка стверджує «..особливістю МСФЗ є те, що вони носять загальний характер і не враховують національних

особливостей бухгалтерського обліку тих країн, які їх використовують, тому розширюють варіативність визнання та оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, а тому направлені на надання більшої свободи під час розкриття інформації в частині товарних запасів, що базується на застосуванні професійного судження та практичних навичок. Тому вирішальне слово в цьому напрямі залишається за власником підприємства, який може і має право закріпити деякі положення в частині обліку запасів у обліковій політиці» [21].

Варто зазначити, що МСФЗ 15 «Дохід» слід застосовувати лише до тих договорів, предметом яких є товари або послуги, що вважаються результатами звичайної діяльності підприємства. Тому, на нашу думку, при формуванні облікової політики згідно МСФЗ доцільно вказувати наступні твердження:

- ціна формується згідно обсягу наданих послуг, а виручка визнається в сумі, на яку компанія має право виставити рахунок;
- рахунки виставляються клієнтам щомісяця, і винагорода підлягає сплаті після виставлення рахунку;
- доходи визнаються тільки тоді, коли контроль над послугами, був переданий клієнту.

Отже, виходячи з вищенаведеного, компанії самостійно обирають структуру і склад облікової політики. Як бачимо, облікова політика давно вийшла за межі системи обліку суб'єкта господарювання. Сучасне спрямування облікової політики – вплив на результати діяльності та прийняття на їх основі управлінських рішень. Разом з тим, дотримання нормативно-правових актів, міжнародних стандартів фінансової звітності та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку є обов'язковими аспектами при формуванні облікової політики для потреб бухгалтерського обліку.

Висновки до розділу 2

1. Здійснено аналіз облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» та встановлено, що облікова політика компанії в цілому є якісною та грамотно складеною, разом з тим, може бути доповнена окремими складовими. Під час подальшого вдосконалення облікової політики важливо

приділити увагу таким аспектам, як особливості операцій з давальницькою сировиною, визнання доходів, створення резерву під знецінення торгової та іншої дебіторської заборгованості, процеси переоцінки та знецінення активів, а також створення резерву на винагороди працівникам. Ці кроки допоможуть забезпечити більш повне та точне відображення фінансових операцій компанії та покращити проведення фінансового аналізу.

2. Пропоновано ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» в Наказі про облікову політику зазначити інформацію щодо порядку та регулярності визначення порогу суттєвості для проведення переоцінок основних засобів та визначитись щодо ліквідаційної вартості даних активів. Оскільки підприємство складає звітність за МСФЗ, основні засоби вимагають регулярної переоцінки.

3. Досліджено, що основні засоби в ТОВ «СЕ БУРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» становлять значну частку в активах, тому підприємству варто вести компонентний облік (висока вірогідність суттєвості собівартостей їх частин). Адже, згідно МСБО 16 «Основні засоби» суттєвість собівартості складових частин основних засобів говорить про обов'язковість її окремої амортизації.

4. Встановлено, що в Наказі про облікову політику ТОВ «СЕ БУРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» інформація щодо нематеріальних активів подана досить стисло (враховуючи МСБО 38 «Нематеріальні активи»), тому доцільно зазначити терміни корисного використання і порядок їх перегляду по кожній групі нематеріальних активів.

5. Встановлено, що елементами облікової політики, які доцільно відображати в Наказі про облікову політику щодо методики та організації обліку давальницької сировини є організаційна, методична та технічна складові. Методична складова повинна включати: методику бухгалтерського обліку прийнятої на переробку давальницької сировини, процесу її переробки та продуктів переробки давальницької сировини; перелік та склад статей калькулювання виконаних робіт з переробки давальницької сировини; методи та норми списання власної сировини на виробництво готової продукції на давальницьких умовах; порядок розподілу змінних і постійних загальновиробничих витрат на готову продукцію, виготовлену з давальницької сировини.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ КОМПАНІЇ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

3.1. Загальна оцінка фінансового стану ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»

Зміни в економічному середовищі, конкурентній боротьбі та ринкових умовах створюють постійну потребу в оновленні стратегій управління та фінансових планів. Фінансовий аналіз надає керівництву компанії об'єктивну інформацію щодо її фінансового стану, допомагає виявити сильні та слабкі сторони, ідентифікувати потенційні ризики та можливості для розвитку. В умовах постійних змін на ринку, важливість фінансового аналізу зростає, адже він допомагає компанії адаптуватися до нових умов і приймати обґрунтовані стратегічні рішення, тому аналіз фінансового стану міжнародної компанії завжди має високу актуальність.

Аналіз фінансового стану міжнародної компанії – це одна із важливих складових частин фінансового аналізу, певний процес оцінки фінансової діяльності та показників компанії з метою з'ясування її фінансового становища, ефективності управління та потенційних ризиків і можливостей. Під час аналізу ретельно вивчаються форми фінансової звітності (форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма №2 «Звіт про фінансовий результат (Звіт про сукупний дохід)», Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів», Форма №4 «Звіт про власний капітал», форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності») та інші фінансові документи компанії. Головна ціль аналізу – це розуміння фінансового стану компанії, виявлення сильних та слабких сторін, визначення факторів, які впливають на її фінансову результативність, ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість, а також формування рекомендацій щодо покращення фінансового управління та прийняття стратегічних рішень. Вважаємо за доцільне перед аналізом

фінансового стану здійснити горизонтальний та вертикальний аналіз форми №1 «Баланс (Звіту про фінансовий стан)» компанії.

Як зазначає Чайка Т. Ю., Ларіна Т. І. «...горизонтальний аналіз є добре відомим, часто використовуваним і досить ефективним методом аналізу, який допомагає сформулювати висновки, необхідні для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації структурно-динамічних характеристик балансу підприємства. Поєднання горизонтального аналізу з аналізом ретельно відібраних показників коефіцієнтного аналізу істотно підвищує ефективність аналітичної роботи, дозволяючи зробити більш повні висновки про динаміку зміни статей активної і пасивної частини балансу підприємства» [25].

Горизонтальний аналіз фінансового стану міжнародної компанії – це метод аналізу, який використовується для порівняння фінансових показників компанії протягом певного періоду, зазвичай декількох років. Під час горизонтального аналізу фінансових звітів порівнюються цифрові дані, такі як активи та пасиви, доходи, витрати, прибуток за різні звітні періоди. Це дозволяє виявити тенденції у фінансовій діяльності компанії, з'ясувати, чи відбуваються зміни в її фінансовому стані, та оцінити ефективність її управління. Горизонтальний аналіз допомагає виявити зміни в часі та фактори, які спричиняють ці зміни, що може бути корисним для прийняття стратегічних рішень та планування майбутньої діяльності компанії. Основні аспекти горизонтального аналізу відображені на рис. 3.1.

«Горизонтальний аналіз передбачає розрахунок як абсолютних, так і відносних показників динаміки. Зведена аналітична таблиця горизонтального аналізу містить інформацію про абсолютні значення розглянутих показників, їх абсолютні відхилення, а також про темпи росту або темпи приросту. При цьому, як правило, абсолютні відхилення, темпи росту (або темпи приросту) розраховуються в порівнянні з попереднім періодом (тобто в порівнянні зі змінною базою)» [26].

Основні аспекти горизонтального аналізу балансу міжнародної компанії

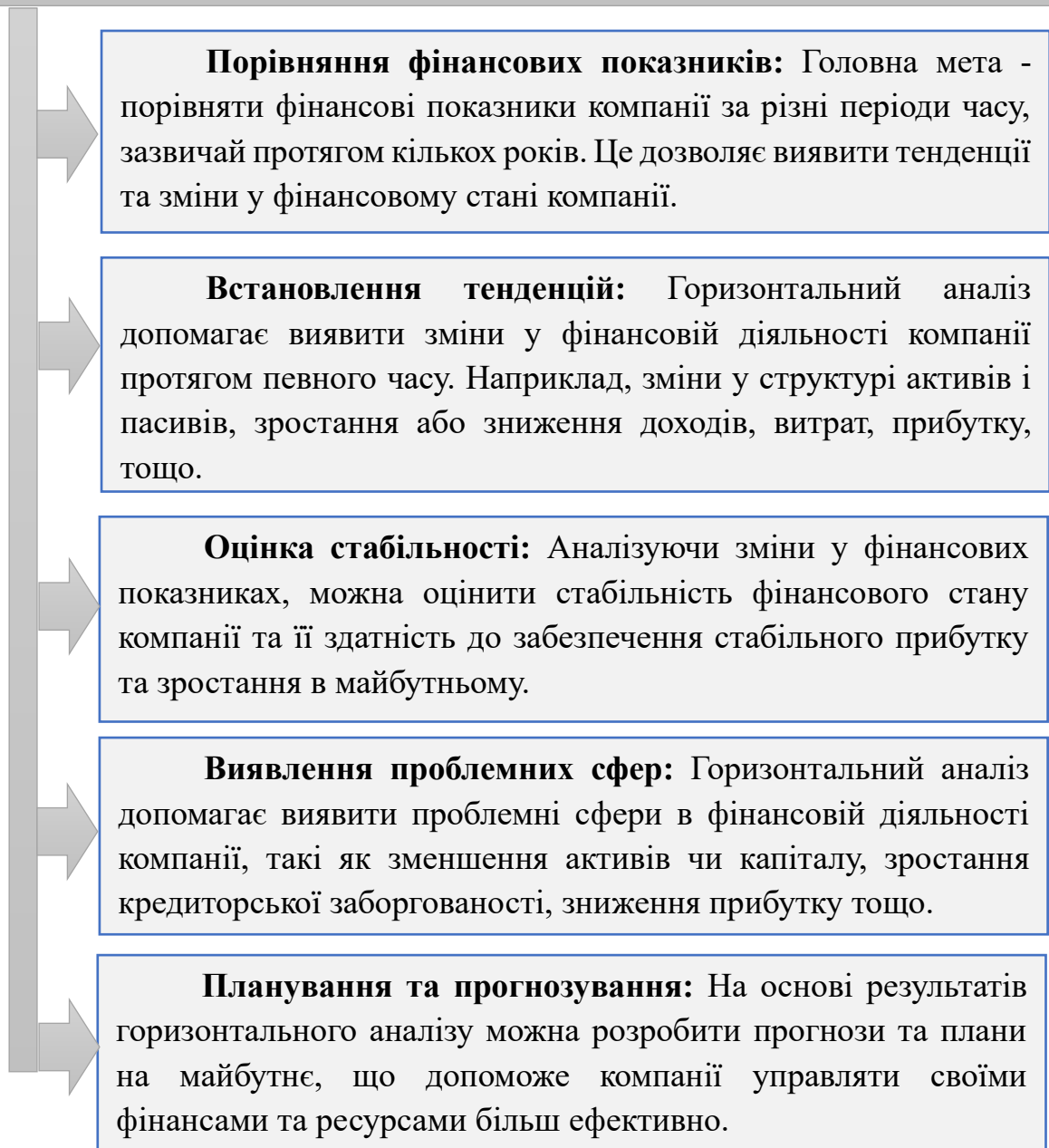

Рис. 3.1. Основні аспекти горизонтального аналізу фінансового стану міжнародної компанії

У своїх працях вчений-економіст Загородній А. Г. [27] стверджує, що за допомогою горизонтального аналізу порівнюються окремі статті, окремі розділи та валюти балансу за певні періоди, що дає можливість визначити і встановити напрямки та тенденції даних змін, тому горизонтальний аналіз також називають трендовим.

Отже, горизонтальний аналіз фінансового стану дає можливість оцінити динаміку змін активів, власного капіталу та зобов'язань.

Вертикальний аналіз балансу міжнародної компанії – це метод аналізу фінансової звітності, що полягає в порівнянні відповідних статей балансу компанії у відсотковому співвідношенні до загальних активів чи пасивів. Під час цього аналізу кожен рядок у балансі (наприклад, грошові кошти, запаси, заборгованість, власний капітал тощо) виражається у відсотках від загальної суми активів або пасивів компанії.

Цей метод дозволяє виявити структуру активів та пасивів компанії, оцінити їхню роль у загальній фінансовій структурі та визначити, наскільки ефективно компанія використовує свої ресурси та капітал. Вертикальний аналіз балансу допомагає ідентифікувати сильні та слабкі сторони фінансової структури компанії, виявляти потенційні ризики та можливості для оптимізації управління активами та пасивами. Важливі аспекти вертикального аналізу балансу компанії відображені на рис. 3.2.

Таким чином, вертикальний аналіз балансу (фінансового стану) компанії дозволяє аналізувати структуру активів та пасивів компанії, що є важливим для оцінки розподілу фінансових ресурсів та виявлення можливих дисбалансів; виявляти ключові фінансових тенденції (тенденції у розвитку компанії за рахунок змін у різних складових балансу протягом часу). Вертикальний аналіз допомагає аналізувати склад активів та пасивів компанії з точки зору їх ліквідності, що важливо для оцінки фінансової стійкості та платоспроможності. Також вертикальний аналіз дозволяє порівняти компанію з іншими компаніями галузі. Аналітикам вертикальний аналіз надає цінну інформацію для планування майбутніх дій, визначення стратегічних цілей та прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

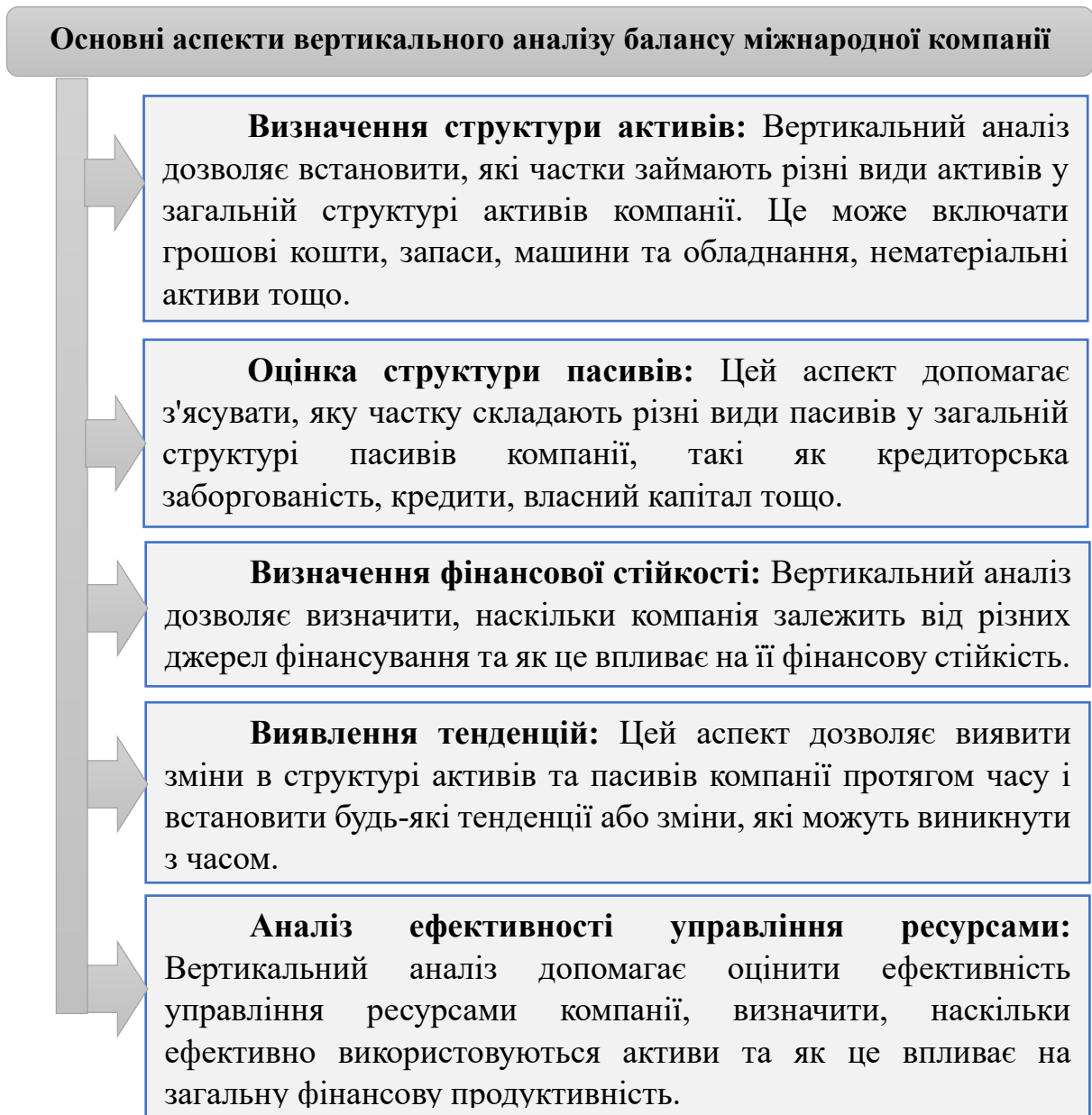

Рис. 3.2. Основні аспекти вертикального аналізу балансу міжнародної компанії

Горизонтальний аналіз активів і пасивів форми №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) є взаємодоповнюючим, такий аналіз доцільно застосовувати одночасно (табл. 3.1 та табл. 3.2).

Таблиця 3.1

Горизонтальний аналіз активу форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023 роки, тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2022	2023	2023 / 2022	2023 / 2022
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	16 794	16 526	-268	-1,6
Незавершені капітальні інвестиції	29 332	36 215	6 883	23,47
Основні засоби:	1 731 612	1 617 083	-114 529	-6,61
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1 837	1 837	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	34 430	34 330	-100	-0,29
Усього за розділом I	1 814 005	1 705 991	-108 014	-5,95
II. Оборотні активи				
Виробничі запаси	98 607	106 931	8 324	8,44
Запаси	98 607	106 931	8 324	8,44
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	780 248	520 302	-259 946	-33,32
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	27 410	27 355	-55	-0,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	37 118	23 319	-13 799	-37,18
Інша поточна дебіторська заборгованість	8 742	5 006	-3 736	-42,74
Гроші та їх еквіваленти	3 215	2 750	-465	-14,46
Інші оборотні активи	7 460	47 126	39 666	531,72
Усього за розділом II	962 800	732 789	-230 011	-23,89
БАЛАНС	2 776 805	2 438 780	-338 025	-12,17

Згідно даних таблиці 3.1 щодо горизонтального аналізу активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» отримані наступні результати:

У 2022р., 2023р. значення показника вартості нематеріальних активів зменшилося на 268 тис. грн., тобто компанія володіє нематеріальними активами, але за 2022-2023 рр. не придбавало нових нематеріальних активів. Аналогічна ситуація з показником вартості незавершених капітальних інвестицій, які у 2023р. у порівнянні з 2022р. зросли на 6883 тис. грн. (23,47%), дана тенденція є позитивною і згідно форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» капітальні інвестиції пов'язані з придбанням (виготовленням) основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, загалом за 2023р. капітальні інвестиції склали 205689 тис. грн. Станом на кінець 2023р. капітальні інвестиції становили 29332 тис. грн., тобто досить значна частина необоротних активів була введена в експлуатацію.

Аналіз вартості основних засобів за 2022-2023рр. свідчить про їх зменшення на 114529 тис. грн, або 6,61%. Це пов'язано з тим, що значна кількість машин та обладнання, транспортних засобів, інструментів та інших необоротних матеріальних активів вибула. Разом з тим, слід відмітити, що дані необоротні активи за 2023р. суттєво оновилися, зокрема за 2023р. вартість будинків та споруд збільшилась на 16126 тис. грн., машин і обладнання надійшло на 49008 тис. грн., транспортних засобів на 5621 тис. грн., інструментів та інвентаря на 2277 тис. грн., інших основних засобів на 41996 тис. грн. Більш детально надходження, рух та вибуття основних засобів розглянемо у питанні 3.2.

Незмінними залишились довгострокові фінансові інвестиції, які у 2022р. та у 2023р. становили 1837 тис. грн.

Спостерігаємо зменшення довгострокової дебіторської заборгованості на 100 тис. грн, або 0,29%, що є позитивним. Разом з тим, враховуючи той факт, що сума дебіторської заборгованості є надзвичайно значною і становить 34430 тис. грн. на кінець 2022р., доцільно було б керівництву підприємства

переглянути політику розрахунків з дебіторами, адже залучені в обіг кошти можна було б використати в господарській діяльності компанії.

На кінець 2023р. загальна вартість необоротних активів становила 1705991 тис. грн., на кінець 2022 р. – 1814005 тис. грн., тобто зменшилась на 108014 тис. грн. або 5,95%. Таким чином, поліпшення майнового стану в ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за два останні роки не відбулося.

Щодо аналізу оборотних активів, то спостерігається наступна тенденція. На кінець 2022р. вартість виробничих запасів становила 98607 тис. грн., на кінець 2023р. – 106931 тис. грн., тобто спостерігаємо приріст запасів в порівнянні з роком раніше на 8324 тис. грн., або 8,44%. Загалом, збільшення виробничих запасів є позитивним, адже має вплив на безперервність виробничого і збутового процесу. Але слід зазначити, що в даному випадку зросла як кількість запасів на складах, так і зросла вартість запасів через суттєві інфляційні процеси, які відбуваються в нашій державі в умовах військового стану.

Аналіз вартості дебіторської заборгованості за 2022р. та 2023р. має позитивну тенденцію, адже дебіторська заборгованість зменшилась у 2023р. на 259946 тис. грн., або 33,32%. Окрім того відбулось зменшення у 2023р. в порівнянні з 2022р. інших видів дебіторської заборгованості.

Щодо залишку грошових коштів, спостерігаємо тенденцію до зменшення коштів на банківських рахунках, якщо на кінець 2022р. на рахунках в банках було 3215 тис. грн, то на кінець 2023 р. – 2750 тис. грн., або менше на 465 тис. грн. (14,46%), тобто компанія активно використовує грошові кошти, які перебувають в обігу.

Аналіз загальної вартості оборотних активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» щороку має тенденцію до зменшення. Якщо у 2022р. вартість оборотних активів становила 962800 тис. грн., то у 2023р. – 732789 тис. грн., тобто зменшилась на 230011 тис. грн. або 23,89%.

Таблиця 3.2

Горизонтальний аналіз джерел фінансування форми «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023 роки,
тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2022	2023	2023 / 2022	2023 / 2022
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	22 268	22 268	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-1 621 879	-1 558 190	63 689	-3,93
Усього за розділом I	-1 599 611	-1 535 922	63 689	-3,98
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Інші довгострокові зобов'язання	86 967	153 239	66 272	76,2
Усього за розділом II	86 967	153 239	66 272	76,2
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	3 827 249	3 290 932	-536 317	-14,01
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	34 201	11 829	-22 372	-65,41
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	271 061	207 722	-63 339	-23,37
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	767	49 687	48 920	6 378,1
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	13 829	17 157	3 328	24,07
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	58 743	76 876	18 133	30,87
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	22	633	611	2 777,27
Поточні забезпечення	76 536	106 014	29 478	38,52
Інші поточні зобов'язання	7 041	60 613	53 572	760,86
Усього за розділом III	4 289 449	3 821 463	-467 986	-10,91
Баланс	2 776 805	2 438 780	-338 025	-12,17

Отже, аналіз активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» також щороку має тенденцію до зменшення. Зокрема, у 2022р. підприємство володіло активами на 2776805 тис. грн., у 2023р. – 2438780 тис. грн., тобто активи зменшились на 338025 тис. грн., або 12,17%. Відмітимо, що основними чинниками такого стану є зменшення вартості основних засобів на 114529 тис. грн. (негативна тенденція) та зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 259946 тис. грн. (позитивна тенденція, адже зменшується заборгованість покупців та компанія отримує дохід, який може залучити у господарську діяльність).

За даними горизонтального аналізу таблиці 3.2 бачимо, що вартість зареєстрованого капіталу залишається незмінною у 2022р. та у 2023р. і становить – 22268 тис. грн.

Непокритий збиток у 2023р. зменшився на 63 689 тис. грн або 3,93%, що все таки є позитивною тенденцією і свідчить про більш ефективну роботу управлінського та виробничого персоналу підприємства.

ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» до господарської діяльності залучає довгострокові кредити та позики. Так, у 2022р. інші довгострокові зобов'язання становили 86967 тис. грн., у 2023р. – 153239 тис. грн., що на 66272 тис. грн більше, або на 76,2%.

ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» до господарської діяльності залучає також короткострокові кредити та позики. Так, у 2022р. короткострокові кредити банків становили 3827249 тис. грн., у 2023р. – 3290932 тис. грн., тобто зменшились на 536317 тис. грн. або 14.01%. Також спостерігаємо зменшення таких зобов'язань компанії як поточна довгострокова заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями – на 22372 тис. грн. або 65,41%. Зменшилась кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 63339 тис. грн або 23,37%.

Спостерігаємо у 2023р. зростання зобов'язань компанії в частині поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на

48920 тис. грн., розрахунками з оплати праці на 18133 тис. грн. або 30,87%, також зросли інші поточні зобов'язання підприємства на 53572 тис. грн.

Структуру джерел фінансування форми №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022р. та 2023р. відобразимо на рис. 3.3.

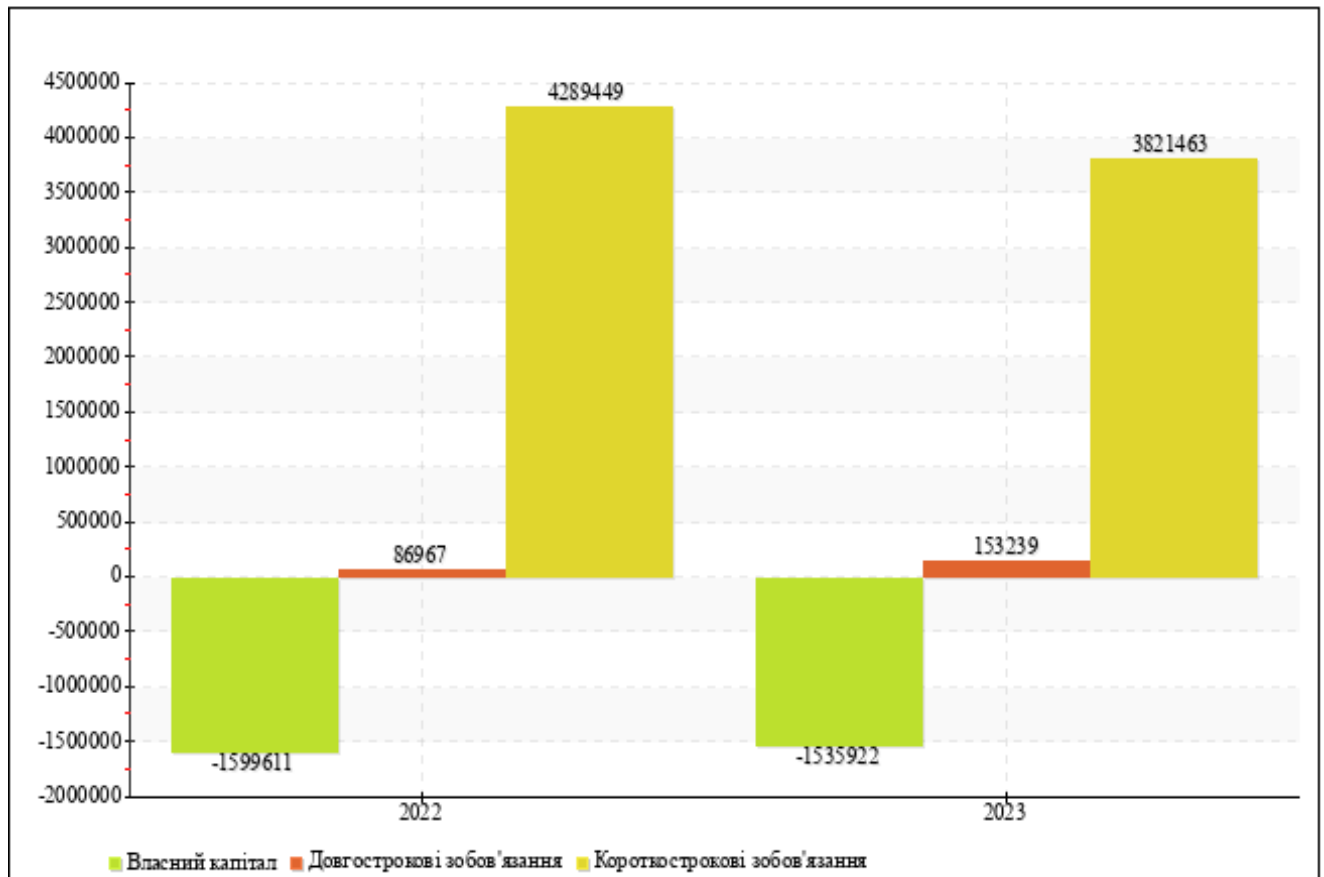

Рис. 3.3. Структура джерел фінансування форми №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022р. та 2023р.

Найбільш важливими факторами підвищення вартості залучених джерел фінансування ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» у 2023р. були:

- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (+63689 тис. грн.);
- інші довгострокові зобов'язання (+76,2%);
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (+6378,1%);
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування (+24,07%);

- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці (+30,87%);
- поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами (+2 777,27%);
- поточні забезпечення (+38,52%);
- інші поточні зобов'язання (+760,86%).

Найбільш важливими факторами зниження вартості залучених джерел фінансування у 2023р. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-КРАЇНА» були:

- короткострокові кредити банків (-14,01%);
- поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (-5,41%);
- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (-23,37%).

Відмітимо, що ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» демонструє одночасне збільшення обсягу довгострокових позикових коштів і зниження короткострокових, що свідчить про зміщення акцентів в щоденній діяльності управлінців з необхідності пошуку можливостей покриття поточних касових розривів, на пошук можливостей ефективного використання наявних фінансових ресурсів. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» зменшується, що частково пов'язано із погашенням заборгованості покупцями та отриманням нових кредитів та позик.

Отже, горизонтальний аналіз джерел фінансування ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2023р. свідчить про зменшення балансу на 338025 тис. грн або 12,17%. Основними чинниками, які мали вплив на таку ситуацію є зменшення зобов'язань компанії з короткострокових кредитів банку, кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та зобов'язань за розрахунками з бюджетом.

Таким чином, проведення горизонтального аналізу дає можливість проаналізувати фінансовий стан компанії, який залежать від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Успішне виконання виробничого та фінансового планів позитивно впливає на фінансовий стан

підприємства. Навпаки, невиконання планів з виробництва та реалізації продукції призводить до зростання собівартості, зменшення виручки та прибутку, що наслідком має погіршення фінансового стану та платоспроможності підприємства. Таким чином, стійкий фінансовий стан підприємства є результатом ефективного управління всіма аспектами діяльності, що безпосередньо визначає результати його господарської діяльності. Стабільність фінансів, в свою чергу, сприяє виконанню виробничих планів та забезпеченню необхідних ресурсів для виробництва.

3.2. Аналіз фінансової звітності ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»

Грунтовне вивчення фінансової звітності компанії є важливою умовою успішного фінансового управління нею. Здійснений фінансовий аналіз має першочергове значення для широкого кола зацікавлених сторін: власників, керівників, інвесторів, аналітиків і кредиторів.

Метою аналізу фінансової звітності є отримання ключових характеристик фінансового стану та результатів діяльності компанії для формування адекватної оцінки досягнутого рівня ефективності бізнесу, впливу певних зовнішніх і внутрішніх факторів, обґрунтування стратегічних бізнес-планів.

Оскільки в питанні 3.1 проведений горизонтальний аналіз форми №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан), тому здійснимо аналіз інших форм звітності та відповідних показників.

Аналіз фінансовий результатів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» відображено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

**Динаміка фінансових результатів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-КРАЇНА»
в 2022-2023 рр., тис. грн.**

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2022	2023	2023 / 2022	2023 / 2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 264 325	1 984 405	-279 920	-12,36
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1 817 195	1 852 901	35 706	1,96
Валовий прибуток (збиток)	447 130	131 504	-315 626	-70,59
Інші операційні доходи	32 907	39 897	6 990	21,24
Адміністративні витрати	253 056	357 275	104 219	41,18
Інші операційні витрати	13 920	75 970	62 050	445,76
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	213 061	-261 844	-474 905	-222,9
Інші фінансові доходи	124	25	-99	-79,84
Інші доходи	20 086	476 977	456 891	2 274,67
Фінансові витрати	100 323	100 440	117	0,12
Інші витрати	908 489	48 148	-860 341	-94,7
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	-775 541	66 570	842 111	-108,58
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0	2 881	2 881	діл. на нуль
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-775 541	63 689	839 230	-108,21

В 2022р. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-КРАЇНА» сформувало обсяг виручки в розмірі 2 264 325 тис. грн. На кінець періоду дослідження (2023р.) виручка становить 1 984 405 тис. грн., що на 12,36% менше показника на початок періоду аналізу. Це вказує на часткові труднощі підприємства в складних економічних умовах, недостатнє використання наявних конкурентних

переваг, вміння задовольняти потреби свого цільового сегмента ринку. Це призводить до того, що у підприємства залишається менше фінансових ресурсів для того, щоб покрити постійні і змінні витрати, погашати фінансові зобов'язання, вирішувати інші оперативні та стратегічні завдання.

Про зниження ефективності господарських процесів на підприємстві свідчить чистий дохід, що зменшується у 2023р. у порівнянні з 2022р. на 12,36%, в той час як собівартість у 2023р. у порівнянні з 2022р. зростає на 1,96%. Важливо досягати протилежної ситуації, що дозволить формувати більш відчутний фінансовий результат ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-КРАЇНА».

Валовий прибуток ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» був додатним на кінець 2023 р. і становив 131 504 тис. грн. проти 447 130 тис. грн. в 2022 р., що вказує на ефективні операційні процеси, які дозволяють створювати додану вартість в рамках щоденної діяльності трудового колективу. Як результат, залишаються додаткові фонди, які можуть використовуватися для здійснення управлінських витрат, витрат на збут, фінансових витрат.

Рішення менеджменту в сфері управління операційною діяльністю ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» в умовах військового стану були максимально ефективними, хоча, на жаль, спостерігається скорочення на 474 905 тис. грн. результату від операційної діяльності, що вказує на відсутність коштів для погашення фінансових зобов'язань і формування чистого прибутку. В кінцевому підсумку показник був від'ємним і становив 261 844 тис. грн.

Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства є найбільш важливим індикатором, що свідчить про здатність підприємства створювати додану вартість, займати стійке ринкове становище за рахунок реалізації якісних бізнес-процесів. Чистий прибуток формується під впливом усіх управлінських рішень, які були зроблені протягом періоду аналізу, а також об'єктивних зовнішніх і внутрішніх процесів. Чистий збиток ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» становить 775 541 тис. грн. в 2022 р.

Разом з тим, необхідно відмітити, що у 2023р. керівництво компанії доклало максимум зусиль для покращення господарської діяльності, адже позитивна динаміка показника чистого фінансового результату ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» (приріст 839 230 тис. грн.) говорить про здатність нарощувати обсяг залученого капіталу власників і стійко функціонувати протягом тривалого періоду часу на ринку.

«Аналіз витрат за економічними елементами уможлиблює, у свою чергу, вивчення їхнього складу, питомої ваги кожного елемента, частку живої і уречевленої праці в загальних витратах на виробництво. Порівнювання фактичної структури витрат за кілька періодів виявляє динаміку і напрямки зміни окремих елементів, матеріаломісткості, фондомісткості, енергоємності, трудомісткості, собівартості продукції і вплив технічного прогресу на структуру витрат» [27].

Аналіз витрат за економічними елементами ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023 рр. згідно форми № 2 Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) відображено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз витрат за економічними елементами
ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023рр., тис. грн.

№ з/п	Назва статті	Код рядка	За 2022р.	За 2023р.	Абсолютне відхилення 2022 до 2023	Відносне відхилення 2022 до 2023, %
1	Матеріальні затрати	2500	151627	113284	-38343	-25,29
2	Витрати на оплату праці	2505	1116017	1246535	130518	11,69
3	Відрахування на соціальні заходи	2510	228079	272194	44115	19,34
4	Амортизація	2515	291102	278173	-12929	-4,44
5	Інші операційні витрати	2520	297346	375960	78614	26,44
ВСЬОГО		2550	2084171	2286146	201975	9,69

Дані табл. 3.4 свідчать про те, що у 2023р.у порівнянні з 2022р. матеріальні витрати та амортизаційні витрати зменшились відповідно на 38343 тис. грн. (25,29%) та 12929 тис. грн. (4,44%), що свідчить про зменшення обсягів виробництва. Витрати на оплату праці зросли на 130518 тис. грн або 11,69%, відповідно і зросли відрахування на соціальні заходи на 19,34%, це пов'язано з двома чинниками: з однієї сторони – це збільшення заробітної плати працівникам, з іншої – збільшення кількості працівників. Спостерігаємо збільшення інших операційних витрат на 26,44% (78614тис. грн.).

За даними таблиці 3.4 на рис. 3.4. та рис. 3.5 відобразимо структуру витрат за економічними елементами у %-му відношенні ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022р. та 2023 р.

Рис. 3.4. Структура витрат за економічними елементами
ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022р.

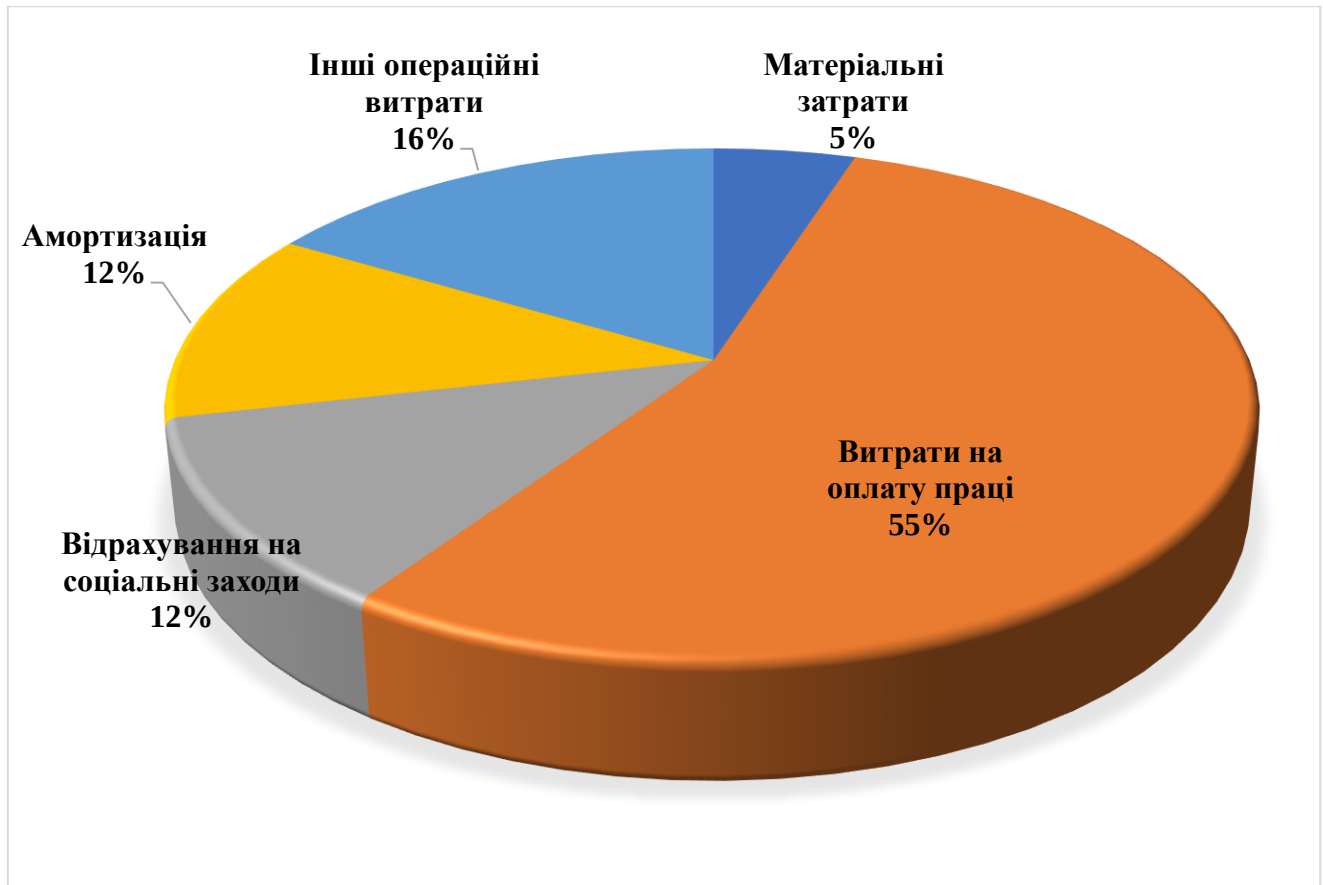

Рис. 3.5. Структура витрат за економічними елементами
ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2023р.

З рис. 3.4 та рис. 3.5 робимо висновок, що структура витрат за економічними елементами за 2022р. та 2023р. суттєво не змінилась. Витрати на оплату праці є найбільшими та становлять відповідно 54% та 55%. Величина матеріальних затрат є найменшою, це пояснюється тим, що ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» працює на давальницькій сировині.

Динаміка зміни доходів за 2022-2023рр. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» представлена в табл. 3.5.

Як показано в таблиці 3.5, сукупна сума доходів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» дорівнювала 2 501 304 тис. грн. в 2023 р., що вище значення 2022 р. на 7,93%.

Таблиця 3.5

Динаміка зміни доходів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»
в 2022 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2022	2023	2023 / 2022	2023 / 2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 264 325	1 984 405	-279 920	-12,36
Інші операційні доходи	32 907	39 897	6 990	21,24
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	діл. на нуль
Інші фінансові доходи	124	25	-99	-79,84
Інші доходи	20 086	476 977	456 891	2 274,67
Інші доходи	0	0	0	діл. на нуль
Всього доходів	2 317 442	2 501 304	183 862	7,93

Така динаміка показника пов'язана з впливом наступних факторів:

- збільшенням інших операційних доходів (+21,24%);
- збільшенням інших доходів (+2 274,67%).
- зменшенням чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (-12,36%);
- зменшенням інших фінансових доходів (-79,84%).

Динаміка фінансового результату за видами діяльності за 2022-2023рр. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» представлена в табл. 3.6.

За даними табл. 3.6 робимо висновок, що основним фактором збільшення кінцевого фінансового результату ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» на 842 111 тис. грн. протягом 2022 - 2023 рр. є результати від іншої звичайної діяльності (на 1 317 232 тис. грн.).

Таблиця 3.6

Динаміка фінансового результату за видами діяльності
ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023рр., тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2022	2023	2023 / 2022	2023 / 2022
Результат основної діяльності	213 061	-261 844	-474 905	-222,9
Результат фінансових операцій	-100 199	-100 415	-216	0,22
Результат від іншої звичайної діяльності	-888 403	428 829	1 317 232	-148,27
Фінансовий результат до оподаткування	-775 541	66 570	842 111	-108,58

Динаміка зміни витрат ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023рр. представлена в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Динаміка зміни витрат ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»
за 2022-2023рр., тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2022	2023	2023 / 2022	2023 / 2022
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1 817 195	1 852 901	35 706	1,96
Адміністративні витрати	253 056	357 275	104 219	41,18
Витрати на збут	0	0	0	діл. на нуль
Інші операційні витрати	13 920	75 970	62 050	445,76
Фінансові витрати	100 323	100 440	117	0,12
Втрати від участі в капіталі	0	0	0	діл. на нуль
Інші витрати	908 489	48 148	-860 341	-94,7
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0	2 881	2 881	діл. на нуль
Всього витрат	3 092 983	2 437 615	-655 368	-21,19

За даними табл. 3.7 робимо висновок, що основним фактором зменшення загальних витрат ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» на 655 3681 тис. грн. у 2023р. було стрімке скорочення інших витрат підприємства з 908 489 тис. грн у 2022р. до 48 148 тис. грн. у 2023р. Це пов'язано із оптимізацією інших витрат підприємства.

Відмітимо, що для оцінки здатності компанії своєчасно відповідати за зобов'язаннями перед постачальниками і кредиторами, співробітниками, іншими сторонами, доцільно більш детально проаналізувати показники ліквідності (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Динаміка показників ліквідності ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»
за 2022-2023рр., тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-
	2022	2023	2023 / 2022
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,22	0,19	-0,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,2	0,16	-0,04
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00071	0,00072	0
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	2,25	1,58	-0,67

З табл. 3.8 бачимо, що коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 0,22 грн. до 0,19 грн. Якщо зіставити його з нормативним (≥ 2), то можна зробити висновок, що у компанії можуть виникнути проблеми з погашенням зобов'язань перед постачальниками матеріальних ресурсів, послуг, фінансових ресурсів і так далі. Тому, управлінському персоналу доцільно вжити заходів щодо забезпечення збалансованості короткострокових джерел фінансування і оборотних активів.

Нормативне значення коефіцієнта швидкої ліквідності 0,5-0,8, що ж стосується значення показника досліджуваного підприємства на останню звітну дату (2023 р.), то воно не знаходиться в нормативних межах, адже на кожну одиницю короткострокових зобов'язань у підприємства було лише

0,16 грн. оборотних активів, які можна було б швидко реалізувати на ринку і перетворити в грошову форму.

Нормативне значення коефіцієнта абсолютної ліквідності 0,2-0,5, що ж стосується значення показника досліджуваного підприємства на останню звітну дату (2023р.), то воно є критичним, адже на кожну одиницю короткострокових зобов'язань у підприємства було лише 0,00071 грн. оборотних активів.

Незважаючи на незадовільні показники ліквідності, необхідно відмітити, що ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» в 2023р. активно здійснювало сплату короткострокових та довгострокових кредитів банку, капітальні інвестиції в основні засоби, виробничі цехи, адміністративні будівлі. Таким чином низькі показники ліквідності не відображають загальну картину економічного розвитку компанії. ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» має велику кількість кредитних позик, разом з тим побудовано грамотний план роботи та вдала політика розподілу коштів. Підприємство здійснює господарську діяльність на національному ринку та має успіх на міжнародному рівні. Це вимагає розширення виробництва, розвитку технології відповідно до вимог закордонного ринку. Отже, низькі показники ліквідності є несталими і змінними

Вважаємо за доцільне здійснити аналіз показників фінансової стійкості, оскільки вони показують рівень залучення компанією позикових коштів і здатність обслуговувати дані боргові зобов'язання (табл. 3.9).

Слід зазначити, що вчені-економісти та практики виділяють дві основні групи показників фінансової стійкості. Перша група враховує обсяг власних обігових коштів. Друга ж група показників відображає співвідношення між зобов'язаннями та власним капіталом компанії.

Дані табл. 3.9 свідчать про наступне. Розрахована сума власних оборотних коштів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» є від'ємною (-241913тис. грн.), що вказує на те, що компанія залежить від зовнішніх джерел фінансування для поповнення обігового капіталу.

Таблиця 3.9

Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА»
за 2022-2023рр., тис. грн.

Показники	Рік		Абсолютний приріст (відхилення), +,-
	2022	2023	2023 / 2022
Власні обігові кошти, тис. грн.	-3 413 616	-3 241 913	171 703
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-3,55	-4,42	-0,87
Маневреність власних оборотних коштів	0,00071	0,00072	0,00001
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	-34,62	-30,32	4,3
Коефіцієнт фінансової автономії	-0,58	-0,63	-0,05
Коефіцієнт фінансової залежності	-1,74	-1,59	0,15
Коефіцієнт фінансового левериджу	-2,74	-2,59	0,15
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	-0,54	-0,57	-0,03
Коефіцієнт мобільності активів	0,53	0,43	-0,1

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами свідчить про те, що підприємство більше залежить від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. Індикатор дорівнює -4,42 в 2023р.

Власні обігові кошти характеризуються низьким рівнем маневреності, що відображає відповідний коефіцієнт (0,00071 в 2022р. та 0,00072 в 2023р.). Для підприємства вкрай важливо мати можливість формувати необхідні запаси матеріальних ресурсів, які потім використовуються у виробничому процесі і процесі надання послуг. Якщо виникають перебої з поставками, то це є незадовільним для виконання виробничої програми.

Низьке значення показника забезпечення запасів власними обіговими коштами (-3032% в 2023 р.) говорить про те, що ризик виникнення таких ситуацій може бути відчутним. Разом з тим, спостерігається зниження ризику формування недостатнього запасу матеріалів, сировини та інших ресурсів

протягом періоду 2022 - 2023 рр., про це говорить зростання частки власних обігових коштів в запасах на 4,3% пунктів.

Коефіцієнт фінансової автономії у 2023р. дорівнює -0,63% (оптимальне значення 0,5). Той факт, що показник залишається низьким, говорить про фінансову залежність компанії від зовнішніх джерел фінансування, якщо підприємство втратить платоспроможність і збанкрутує, то кредитори нічого не отримають.

Оптимальне значення коефіцієнта фінансового левериджу 1 – тобто сума позикових коштів і власного капіталу рівні. Значення даного показника у 2022р. та у 2023р. є низьким. Хоча високий показник фінансового левериджу свідчить про те, що чим більше кредитів залучає компанія для діяльності, тим менший обсяг власного капіталу їй необхідно залучати для ведення бізнесу, разом з тим – це також означає, що фінансове становище підприємства стає менш стійким.

Коефіцієнт фінансової стійкості це індикатор, який говорить про здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі. Низьке значення свідчить про те, що існує певний ризик втрати платоспроможності. В ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» показник є від'ємним і становить -0,43% у 2023р., що є вкрай негативним явищем. Підвищити показник можна шляхом збільшення суми власного капіталу або шляхом збільшення суми довгострокових позикових коштів.

Результати аналізу фінансової звітності ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2022-2023 рр. роки говорить про зниження основних показників економічної діяльності компанії. Власний капітал за 2022-2023рр. залишається без змін, проте результат діяльності підприємства – збитки. Компанія зазнала зменшення валюти балансу. Разом з тим, на протязі 2023р. компанія зменшила свої зобов'язання з короткострокових кредитів банку на 536 317 тис. грн. Однією з причин зниження ряду показників є значне перевищення поточних зобов'язань над поточними активами.

Висновки до розділу 3

1. За результатами горизонтального аналізу необоротних активів встановлено, у ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» у 2022р., 2023р. вартість нематеріальних активів зменшилося на 268 тис. грн., тобто компанія не придбавала нових нематеріальних активів. Аналогічна ситуація з показником вартості незавершених капітальних інвестицій, які у 2023р. у порівнянні з 2022р. зросли на 6883 тис. грн. (23,47%), дана тенденція є позитивною і згідно форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» капітальні інвестиції пов'язані з придбанням (виготовленням) основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів загалом за 2023р. склали 205689 тис. грн. Станом на кінець 2023р. капітальні інвестиції становили 29332 тис. грн., тобто досить значна частина необоротних активів була введена в експлуатацію.

Вартість основних засобів за 2022-2023рр. зменшилась на 114529 тис. грн, або 6,61%. Це пов'язано з тим, що значна кількість машин та обладнання, транспортних засобів, інструментів та інших необоротних матеріальних активів вибула. Разом з тим, слід відмітити, що дані необоротні активи за 2023р. суттєво оновилися, зокрема за 2023р. вартість будинків та споруд збільшилась на 16126 тис. грн., машин і обладнання надійшло на 49008 тис. грн., транспортних засобів на 5621 тис. грн., інструментів та інвентаря на 2277 тис. грн., інших основних засобів на 41996 тис. грн.

2. За результатами аналізу оборотних активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2023р. встановлено зменшення балансу на 338025 тис. грн або 12,17%. Основними чинниками, які мали вплив на таку ситуацію є зменшення зобов'язань компанії з короткострокових кредитів банку, кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та зобов'язань за розрахунками з бюджетом.

Спостерігаємо зменшення довгострокової дебіторської заборгованості на 100 тис. грн, або 0,29%, що є позитивним. Але, вартість дебіторської заборгованості є надзвичайно значною і становить 34430 тис. грн. на кінець 2023р., доцільно було б керівництву підприємства переглянути політику розрахунків з дебіторами, адже залучені в обіг кошти можна було б використати в господарській діяльності компанії.

Щодо аналізу оборотних активів, то спостерігається наступна тенденція. На кінець 2022р. вартість виробничих запасів становила 98607 тис. грн., на кінець 2023р. – 106931 тис. грн., тобто спостерігаємо приріст запасів в порівнянні з роком раніше на 8324 тис. грн., або 8,44%. Загалом, збільшення виробничих запасів є позитивним, адже має вплив на безперервність виробничого і збутового процесу.

Аналіз вартості дебіторської заборгованості за 2022р. та 2023р. має позитивну тенденцію, адже дебіторська заборгованість зменшилась у 2023р. на 259946 тис. грн., або 33,32%. Окрім того відбулось зменшення у 2023р. в порівнянні з 2022р. інших видів дебіторської заборгованості.

Аналіз загальної вартості оборотних активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» щороку має тенденцію до зменшення. Якщо у 2022р. вартість оборотних активів становила 962800 тис. грн., то у 2023р. – 732789 тис. грн., тобто зменшилась на 230011 тис. грн. або 23,89%.

3. За даними горизонтального аналізу джерел фінансування встановлено, що вартість зареєстрованого капіталу залишається незмінною у 2022р. та у 2023р. і становить – 22268 тис. грн. Непокритий збиток у 2023р. зменшився на 63 689 тис. грн або 3,93%, що все таки є позитивною тенденцією і свідчить про більш ефективну роботу управлінського та виробничого персоналу підприємства.

ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» до господарської діяльності залучає довгострокові кредити та позики. Так, у 2022р. інші довгострокові зобов'язання становили 86967 тис. грн., у 2023р. – 153239 тис. грн., що на 66272 тис. грн більше, або на 76,2%.

ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» до господарської діяльності залучає також короткострокові кредити та позики. Так, у 2022р. короткострокові кредити банків становили 3827249 тис. грн., у 2023р. – 3290932 тис. грн., тобто зменшились на 536317 тис. грн. або 14.01%. Також спостерігаємо зменшення таких зобов'язань компанії як поточна довгострокова заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями – на 22372 тис. грн. або 65,41%. Зменшилась кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 63339 тис. грн або 23,37%.

Горизонтальний аналіз джерел фінансування ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2023р. свідчить про зменшення балансу на 338025 тис. грн або 12,17%. Основними чинниками, які мали вплив на таку ситуацію є зменшення зобов'язань компанії з короткострокових кредитів банку, кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та зобов'язань за розрахунками з бюджетом.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено дослідження особливостей формування облікової політики міжнародних компаній й запропоновано шляхи її удосконалення. За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

1. Встановлено, що облікова політика міжнародної компанії є важливою економічною категорією та одним з чинників впливу при визначенні фінансового результату. Вперше офіційно термін «облікова політика» був визначений у 1975 році в Міжнародному стандарті фінансової звітності (МСФЗ) 1 «Політика фінансової звітності». В Україні поняття «облікова політика» почало офіційно застосовуватись із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, а також національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО)1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

2. Досліджено, що поняття «облікова політика» трактується вченими-економістами більш деталізовано у порівнянні з Міжнародними стандартами фінансової звітності і Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. На основі проведеного аналізу нормативно-правових документів та праць науковців запропоновано під терміном «облікова політика» розуміти сукупність правил, прийомів та обліково-аналітичних процедур, які застосовуються підприємствами для оптимізації та раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку з метою забезпечення якісною інформацією систему управління підприємством та з метою складання та подання фінансової звітності. Вважаємо, що дане визначення охоплює усі аспекти основної мети формування облікової політики.

3. Запропоновано, з метою відповідності облікової практики вимогам законодавства, відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності та потребам бізнесу процес розробки облікової політики здійснювати в декілька етапів: I етап «Організаційний» – формується комісія та визначаються

обов'язки посадових осіб щодо розробки облікової політики; II етап «Аналіз середовища» – здійснюється аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, встановлюються конкурентні переваги, ризики та можливості; III етап «Визначення цілей» – встановлюються цілі і завдання облікової політики; IV етап – «Вивчення міжнародних стандартів» – дослідження МСФЗ та МСБО з метою компетентного формування елементів облікової політики; V етап «Розробка процедур» – встановлення правил ведення та організації обліку з метою складання фінансової звітності; VI етап «Затвердження та впровадження» – сформована облікова політика підлягає затвердженню керівництвом компанії та впровадженню в роботу. Цей етап може включати навчання персоналу, підготовку необхідних документів та процедур; VII етап «Оцінка та вдосконалення» – після впровадження облікової політики компанія проводить її оцінку щодо ефективності та відповідності поставленим цілям. При необхідності здійснюються коригування та вдосконалення політики.

4. Досліджено, що Наказ про облікову політику підприємства, яке прийняло рішення про застосування МСФЗ доцільно формувати враховуючи: організаційно-правову структуру та галузь (різні сфери бізнесу можуть вимагати різних підходів до облікової політики); особливості господарських операцій (розгляд операцій, що є притаманними саме для даного підприємства та врахування їхнього впливу на облікову політику); потреби користувачів фінансової інформації (визначення того, які види інформації є ключовими для різних зацікавлених сторін (інвесторів, кредиторів, урядових органів тощо); стратегічні цілі та ризики (врахування стратегічних цілей підприємства та оцінка можливих фінансових ризиків); методи оцінки активів та зобов'язань (визначення підходів до оцінки активів та зобов'язань, таких як методи амортизації, оцінка за ринковою вартістю та ін.).

5. Здійснено аналіз облікової політики ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» та встановлено, що облікова політика компанії в цілому є якісно та грамотно складеною, разом з тим, може бути доповнена окремими складовими. Під час подальшого вдосконалення облікової політики важливо приділити

увагу таким аспектам, як особливості операцій з давальницькою сировиною, визнання доходів, створення резерву під знецінення торгової та іншої дебіторської заборгованості, процеси переоцінки та знецінення активів, а також створення резерву на винагороди працівникам. Ці кроки допоможуть забезпечити більш повне та точне відображення фінансових операцій компанії та покращити проведення фінансового аналізу.

6. Пропоновано ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» в Наказі про облікову політику зазначити інформацію щодо порядку та регулярності визначення порогу суттєвості для проведення переоцінок основних засобів та визначитись щодо ліквідаційної вартості даних активів. Оскільки підприємство складає звітність за МСФЗ, основні засоби вимагають регулярної переоцінки.

7. Досліджено, що основні засоби в ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» становлять значну частку в активах, тому підприємству варто вести компонентний облік (висока вірогідність суттєвості собівартостей їх частин). Адже, згідно МСБО 16 «Основні засоби» суттєвість собівартості складових частин основних засобів говорить про обов'язковість її окремої амортизації.

8. Встановлено, що в Наказі про облікову політику ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» інформація щодо нематеріальних активів подана досить стисло (враховуючи МСБО 38 «Нематеріальні активи»), тому доцільно зазначити терміни корисного використання і порядок їх перегляду по кожній групі нематеріальних активів.

9. За результатами горизонтального аналізу необоротних активів встановлено, у ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» у 2022р., 2023р. вартість нематеріальних активів зменшилося на 268 тис. грн., тобто компанія не придбавала нових нематеріальних активів. Аналогічна ситуація з показником вартості незавершених капітальних інвестицій, які у 2023р. у порівнянні з 2022р. зросли на 6883 тис. грн. (23,47%), дана тенденція є позитивною і згідно форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» капітальні інвестиції пов'язані з придбанням (виготовленням) основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів загалом за 2023р. склали 205689 тис. грн. Станом на кінець 2023р. капітальні інвестиції становили

29332 тис. грн., тобто досить значна частина необоротних активів була введена в експлуатацію.

Вартість основних засобів за 2022-2023рр. зменшилась на 114529 тис. грн, або 6,61%. Це пов'язано з тим, що значна кількість машин та обладнання, транспортних засобів, інструментів та інших необоротних матеріальних активів вибула. Разом з тим, слід відмітити, що дані необоротні активи за 2023р. суттєво оновилися, зокрема за 2023р. вартість будинків та споруд збільшилась на 16126 тис. грн., машин і обладнання надійшло на 49008 тис. грн., транспортних засобів на 5621 тис. грн., інструментів та інвентаря на 2277 тис. грн., інших основних засобів на 41996 тис. грн.

10. За результатами аналізу оборотних активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2023р. встановлено зменшення балансу на 338025 тис. грн або 12,17%. Основними чинниками, які мали вплив на таку ситуацію є зменшення зобов'язань компанії з короткострокових кредитів банку, кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та зобов'язань за розрахунками з бюджетом.

Спостерігаємо зменшення довгострокової дебіторської заборгованості на 100 тис. грн, або 0,29%, що є позитивним. Але, вартість дебіторської заборгованості є надзвичайно значною і становить 34430 тис. грн. на кінець 2023р., доцільно було б керівництву підприємства переглянути політику розрахунків з дебіторами, адже залучені в обіг кошти можна було б використати в господарській діяльності компанії.

Щодо аналізу оборотних активів, то спостерігається наступна тенденція. На кінець 2022р. вартість виробничих запасів становила 98607 тис. грн., на кінець 2023р. – 106931 тис. грн., тобто спостерігаємо приріст запасів в порівнянні з роком раніше на 8324 тис. грн., або 8,44%. Загалом, збільшення виробничих запасів є позитивним, адже має вплив на безперервність виробничого і збутового процесу.

Аналіз вартості дебіторської заборгованості за 2022р. та 2023р. має позитивну тенденцію, адже дебіторська заборгованість зменшилась у 2023р.

на 259946 тис. грн., або 33,32%. Окрім того відбулось зменшення у 2023р. в порівнянні з 2022р. інших видів дебіторської заборгованості.

Аналіз загальної вартості оборотних активів ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» щороку має тенденцію до зменшення. Якщо у 2022р. вартість оборотних активів становила 962800 тис. грн., то у 2023р. – 732789 тис. грн., тобто зменшилась на 230011 тис. грн. або 23,89%.

11. За даними горизонтального аналізу джерел фінансування встановлено, що вартість зареєстрованого капіталу залишається незмінною у 2022р. та у 2023р. і становить – 22268 тис. грн. Непокритий збиток у 2023р. зменшився на 63 689 тис. грн або 3,93%, що все таки є позитивною тенденцією і свідчить про більш ефективну роботу управлінського та виробничого персоналу підприємства.

ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» до господарської діяльності залучає довгострокові кредити та позики. Так, у 2022р. інші довгострокові зобов'язання становили 86967 тис. грн., у 2023р. – 153239 тис. грн., що на 66272 тис. грн більше, або на 76,2%.

ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» до господарської діяльності залучає також короткострокові кредити та позики. Так, у 2022р. короткострокові кредити банків становили 3827249 тис. грн., у 2023р. – 3290932 тис. грн., тобто зменшились на 536317 тис. грн. або 14.01%. Також спостерігаємо зменшення таких зобов'язань компанії як поточна довгострокова заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями – на 22372 тис. грн. або 65,41%. Зменшилась кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 63339 тис. грн або 23,37%.

Горизонтальний аналіз джерел фінансування ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА» за 2023р. свідчить про зменшення балансу на 338025 тис. грн або 12,17%. Основними чинниками, які мали вплив на таку ситуацію є зменшення зобов'язань компанії з короткострокових кредитів банку, кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та зобов'язань за розрахунками з бюджетом.